

LETNO POROČILO
ZA LETO 2007

MURSKA SOBOTA, MAREC, 2008

KAZALO VSEBINE:

1. OSEBNA IZKAZNICA ZAVODA.....	4
2. ZAKONSKE IN DRUGE PRAVNE PODLAGE ZA DELOVANJE ZAVODA.....	6
3. POSLOVNO POROČILO	
3.1. POGOJI POSLOVANJA V LETU 2007.....	8
3.2. DOLGOROČNI CILJI.....	10
3.3. LETNI CILJI, OZ PREGLED OPRAVLJENEGA DELA PO FIZIČNIH KAZALCIH Z OPISOM ODPANJ OZ NEDOPUSTNIH ALI NEPRIČAKOVANIH POSLEDIC PRI IZVAJANJU PROGRAMA DELA TER POJASNILA.....	11
3.3.1. PROGRAM JAVNEGA ZDRAVJA.....	11
3.3.2. ODDELEK ZA SOCIALNO MEDICINO.....	28
3.3.3. ODDELEK ZA HIGIENO IN EPIDEMIOLOGIJO.....	34
3.3.4. ODDELEK ZA MIKROBIOLOGIJO.....	57
3.4. OCENA USPEHA PRI DOSEGANJU ZASTAVLJENIH CILJEV UPOŠTEVAJE FIZIČNE, FINANČNE IN OPISNE KAZALCE DOLOČENE V OBRAZLOŽITVI FINANČNEGA NAČRTA.....	62
3.5. OCENA GOSPODARNOSTI IN UČINKOVITOSTI.....	64
3.6. OCENA DELOVANJA SISTEMA NOTRANJEGA FINANČNEGA NADZORA.....	65
3.7. KADROVSKA POLITIKA IN IZOBRAŽEVANJA.....	65
3.8. INVESTICIJSKA VLAGANJA.....	69
3.9. OCENA UČINKOV POSLOVANJA ZAVODA NA DRUGA PODROČJA.....	69

4. RAČUNOVODSKO POROČILO

4.1.BILANCA STANJA.....	71
4.2.IZKAZ PRIHODKOV IN ODHODKOV.....	73
4.3.IZKAZ PRIHODKOV IN ODHODKOV PO NAČELU DENARNEGA TOKA...79	
4.4.IZKAZ RAČUNA FINANČNIH TERJATEV IN NALOŽB.....	80
4.5. IZKAZ RAČUNA FINANCIRANJA	80
4.6. IZKAZ PRIHODKI IN ODHODKI PO VRSTAH DEJAVNOSTI.....	80
4.7. PREDLOG RAZPOREDITVE UGOTOVLJENJEGA POSLOVNEGA IZIDA – PRESEŽEK PRIHODKOV NAD ODHODKI	80
 PREDLOGI SKLEPOV.....	 81

1. OSEBNA IZKAZNICA ZAVODA

IME: Zavod za zdravstveno varstvo Murska Sobota

SEDEŽ: Arhitekta Novaka 2-b, 9000 Murska Sobota

MATIČNA ŠTEVILKA: 5801931

ŠIFRA POSREDNEGA UPORABNIKA PRORAČUNA: 92673

ŠIFRA DEJAVNOSTI: 85.143

DAVČNA ŠTEVILKA: SI43064051

PODRAČUN PRI UJP: 01100-6030926727

TELEFON: 02 5302 110

TELEFAX: 02 5302 111

SPLETNA STRAN: www.zzv-ms.si

ŠTEVILO ZAPOSLENIH: 47

USTANOVITELJ: Vlada Republike Slovenije

DEJAVNOSTI:

Zavod za zdravstveno varstvo opravlja zdravstveno dejavnost na sekundarni ravni in sicer:

- Javno zdravje – nacionalni program
- Laboratorijska dejavnost – humana in sanitarna mikrobiologija
- Deratizacija , dezinfekcija, dezinsekcija
- Zdravstvena ekologija
- Ambulantna dejavnost
- Raziskovalna dejavnost

ORGANI ZAVODA:

- Svet zavoda: 11 članov
- Strokovni svet zavoda
- Direktor zavoda

ORGANIZIRANOST ZAVODA:

- Oddelek za socialno medicino
  - Oddelek za higieno in epidemiologijo
  - Oddelek za mikrobiologijo
  - Računovodstvo in knjigovodstvo
  - Uprava
-
- Kadrovsko pravna služba – Skupnost zdravstvenih zavodov

2. ZAKONSKE IN DRUGE PRAVNE PODLAGE ZA DELOVANJE ZAVODA

Zavod za zdravstveno varstvo Murska Sobota je javni zavod, ki opravlja zdravstvene storitve s področja socialne medicine, higiene, zdravstvene ekologije in epidemiologije in pri svojem načrtovanju in izvajanju zdravstvene dejavnosti upošteva naslednje organizacijske in druge pomembnejše predpise na zdravstvenem področju :

- Zakon o zavodih (Ur. list RS, št. 12/91, 17/91, 55/92, 13/93, 66/93, 8/96, in 36/00),
- Zakon o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (Ur. list RS, št. 72/06-uradno prečiščeno besedilo, 91/07),
- Zakon o zdravstveni dejavnosti (Ur. list RS, št. 23/05-uradno prečiščeno besedilo),
- Zakon o zdravniški službi (Ur. list RS, št. 72/06- uradno prečiščeno besedilo),
- Pravila obveznega zdravstvenega zavarovanja (Ur. list RS, št. 35/03, 78/03, 84/04 in 44/05),
- Zakon o državni statistiki (Ur list RS, št. 45/95 in 9/01)
- Zakon o zbirkah podatkov s področja zdravstvenega varstva (Ur. list RS, št.65/00)
- Zakon o zdravstveni ustreznosti živil in izdelkov ter snovi, ki prihajajo v stik z živili (Ur.list RS, št. 52/00 in 42/02),
- Zakon o nalezljivih boleznih (Ur. list RS, št. 33/06- uradno prečiščeno besedilo)
- Odlok o ustanovitvi javnega zdravstvenega zavoda in statut javnega zdravstvenega zavoda,
- Sklenjena pogodba med Zavodom za zdravstveno zavarovanje Slovenije za leto 2007
- ter druge zakonske in podzakonske podlage, ki so pomembne za delovanje zavoda.

Pri finančnem poslovanju zavod upošteva številne finančne zakonske in podzakonske predpise, ki jih uporablja tudi za pripravo letnih poročil:

- Zakon o javnih financah (Ur. list RS, št. 79/99, 124/00, 79/01, 30/02 in 14/07),
- Zakon o računovodstvu (Ur. list RS, št. 23/99 in 30/02),
- Slovenski računovodski standardi (Ur.list RS, št. 118/05) s pojasnili,
- Zakon o davku od dohodkov pravnih oseb (Ur.list RS, št. 117/06),
- Zakon o prispevkih za socialno varnost (Ur.list RS, št. 5/96, 34/96, 87/97, 3/98, 81/00, 97/01),
- Zakon o izvrševanju proračuna RS za leti 2008 in 2009 (Ur list RS, št. 114/07),
- Zakon o davku na izplačane plače (Ur.list RS, št. 21/06- uradno prečiščeno besedilo),

- Zakon o revidiranju (Ur.list RS, št. 11/01, 118/05),
- Pravilnik o sestavljanju letnih poročil za proračun, proračunske uporabnike in druge osebe javnega prava (Ur list RS, št. 115/02 in 134/03, 126/04),)
- Pravilnik o merjenju in razčlenjevanju prihodkov in odhodkov pravnih oseb javnega prava (Ur list RS, št. 134/03, 34/04, 13/05, 138/06 in 120/07),
- Pravilnik o enotnem kontnem načrtu za proračun, proračunske uporabnike in druge osebe javnega prava (Ur list RS, št. 54/02, 117/02, 58/03, 134/03, 34/04, 75/04, 117/04, 141/04, 117/05, 138/06 in 120/07),
- Pravilnik o načinu in stopnjah odpisa neopredmetenih dolgoročnih sredstev in opredmetenih osnovnih sredstev (Ur list RS, št. 45/05, 138/06 in 120/07),
- Pravilnik o načinu in rokih usklajevanja terjatev po 37.členu Zakona o računovodstvu (Ur. list RS, št. 117/02 in 134/03),
- Pravilnik o plačevanju z gotovino in blagajniškem maksimumu (Ur. list RS, št. 103/02 in 141/06),
- Navodilo o pripravi zaključnega računa državnega in občinskega proračuna ter metodologije za pripravo poročila o doseženih ciljih in rezultatih neposrednih in posrednih uporabnikov proračuna (Ur.list RS,št. 12/01, 10/06, 8/07),
- ter drugi finančni predpisi, pravilniki in navodila, ki so jih izdala ministrstva ter občine na katerih območju zavod opravlja svojo dejavnost.

3. POSLOVNO POROČILO

3.1. POGOJI POSLOVANJA V LETU 2007

Poslovanje zavoda sestavljajo trije segmenti: program javnega zdravja – nacionalni program, financiran iz proračuna RS, javna služba (storitve ZZZS, lokalne skupnosti, mikrobiološke analize za zdravstvene zavode, projekti) in storitve, ki jih zavod opravlja na trgu. Poslovanje spremljamo na eni strani po virih financiranja in na drugi po oddelkih.

Pogoji poslovanja so za zavod vsako leto slabši. V zadnjih petih letih ugotavljamo konstanto zmanjševanje obsega dela na vseh področjih delovanja zavoda. Postavlja se vprašanje, kje so poglobitvi vzroki za ta trend in na katere njegove elemente lahko vplivamo. Vzrokov je po mojem mnenju več:

1. celotna nacionalna zakonodaja, na podlagi katere je zavod v preteklih desetletjih izvajal svoje dejavnosti se je spremenila oz. ukinila (zakon o nalezljivih boleznih, zakon o higieni živil, zakon in pravilnik o pitni vodi in bazenskih vod, predpisi, ki urejajo področje DDD dejavnosti, pravilniki za živilske preglede in izobraževanja za potrebe živilske dejavnosti.....). Večina predpisov je prilagojena evropski zakonodaji kar pomeni hkrati ali ukinitvev teh ali pa predpisuje samo formalne pogoje za delovanje posameznih pravnih subjektov.

2. del dejavnosti zavod opravlja na trgu. Ob tem mora upoštevati aktualne tržne principe delovanja. Tržno obnašanje, fleksibilnost, prilagodljivost, so osnovni elementi uspešnosti, vendar zavod, kot javno zdravstveni zavod, v okviru katerega so vsi zaposleni javni uslužbenci pri poslovanju mora upoštevati zelo specifične, toge zakonske in računovodske predpise ki delovanje zavoda kot celote zelo omejujejo.

3. eden od pogojev za uspešno poslovanje je ponujanje tržno zanimivih storitev. Storitve, ki jih zavod ponuja pomurskemu trgu so tržno nezanimive. Za kaj? Zato, ker odjemalci jemljejo tovrstne storitve ali kot nujno zlo (minimalne zakonske zahteve) ali kot nepotreben strošek, od katerega nimajo velike koristi. Želijo samo zadostiti minimalnim zakonskim zahtevam in to po najnižji možni ceni. Ob vsem tem ne smemo pozabiti na ekonomsko kapaciteto regije, ki je zelo nizka v primerjavi z ostalo Slovenijo. Brezposelnost je že vrsto let najvišja v Sloveniji. Podobno je z BDP na prebivalca. Poslovni izid gospodarskih družb, ki je osnovni vir informacij o ekonomski aktivnosti gospodarskih subjektov je najslabši. Zaostajanje glede dodane vrednosti na prebivalca, ki kaže na ekonomsko moč regije se je celo povečala. Najnižje plače na zaposlenega imajo gospodarske družbe v Pomurski regiji. V takšnem okolju je zelo težko ponuditi strokovno visoko ovrednoteno storitev, katere plačnik je odjemalec sam.

4. na tržnem delu opažamo tudi konstanto povečevanje deleža konkurence. To so predvsem podjetja, zavodi ali pa tudi posamezniki s.p.-ji, ki opravljajo podobne storitve kot mi. Konkurenčni so tudi drugi zavodi za zdravstveno varstvo, ki občasno poskušajo prodreti z nižjimi cenami kljub dogovoru o regionalnem pristopu delovanja posameznih zavodov.

5. zavod je v preteklih letih bil zelo uspešen pri pridobivanju projektov na različnih razpisih. Res je, da v letu 2007 ni bilo toliko razpisov, na katere bi se lahko prijavi, res pa je tudi, da je konkurenca vedno bolj ostra, vedno več institucij prijavlja projekte, menjajo se tudi prioritete, pa tudi sam postopek prijavljanja veno bolj zahteven tako administrativno kot kadrovsko.

6. financiranje programa javnega zdravja – Nacionalnega programa je bilo v letu 2007 stabilno in predvidljivo. Vsebina je natančno definirana in usklajena z ostalimi zavodi ter IVZ. Veliko časa smo namenili tudi pripravi novih nalog za leto 2008.

7. del nalog, ki jih opravljamo v okviru epidemiološke dejavnosti je financiran od ZZZS. Financiranje poteka pavšalno (glede na število prebivalcev v regiji).

8. področje javnega zdravja in preventivne medicine je tako na primarnem kot na sekundarnem nivoju zelo nedorečeno. Ni enotne nacionalne strategije, niso natančno definirani ne koordinatorji ne izvajalci programov in zaradi te neusklajenosti področje deluje neučinkovito ter razdrobljeno.

9. v preteklih letih je bilo kar nekaj srečanj s predstavniki ustanovitelja glede reorganizacije zavodov za zdravstveno varstvo, vendar do dokončnih rešitev nismo sprejeli. V letu 2006 in 2007 so se skoraj vsi poskusi s strani MZ glede reorganizacije zavodov ustavili in smo na skupnih sestankih posvetili pozornost predvsem vsebinskemu usklajevanju programa javnega zdravja - nacionalnega programa. Za oblikovanje in izvajanje ostalih tržnih »programov« pa je (in tudi bo) v celoti odgovoren zavod sam.

10. dejstvo je, da še ni sprejetih veliko zakonov, pravilnikov, predpisov in dokumentov, ki, če bodo sprejeti bodo močno vplivali tako na vsebino dela kot na organizacijsko strukturo zavoda. To so na primer zakon o zavodih, zakon o zdravstveni dejavnosti, resolucija o nacionalnem planu zdravstvenega varstva itn. Poleg tega manjka še krovni dokument, brez katerega je sploh zelo težko delati na področju javnega zdravja in preventivne dejavnosti, in sicer strategija razvoja javnega zdravja, ki naj bi opredelila tako kadrovske potrebe, kot organiziranost in prioritete. Brez tega je kakršnakoli reorganizacija zavodov in področja javnega zdravja nesmiselna in bo povzročila več škode kot koristi. Lahko rečemo, da je dogajanje kaotično, nekdanja mreža javnega zdravja je razpadla (čeprav so verjetno potrebne številne spremembe), v zadnjih dveh letih je že nekaj strokovnjakov javnega zdravja zapustilo zavodov za zdravstveno varstvo po Sloveniji. Poleg tega nam je MZ za leto 2008 zmanjšal finančna sredstva (brez obrazložitve) za izvajanje programa javnega zdravja- Nacionalnega programa.

3.2. DOLGOROČNI CILJI

Jasno opredeljeno poslanstvo in vizija sta nujno potrebna za oblikovanje dolgoročnih ciljev zavoda. Zavod je zanesljivo na razpotju in razmere niso naklonjene dolgoročnemu planiranju in določanju ciljev. Ne glede na to, v kakšni organizacijski obliki bo zavod nadaljeval svoje delovanje oblikovanje dolgoročnih ciljev nam vendarle lahko služi kot izhodišče ali vodilo pri nadaljevanju dela.

Osnovno poslanstvo zavoda je spremljanje zdravstvenega stanja prebivalstva in dejavnikov, ki vplivajo na zdravstveno stanje z namenom preprečevanja in obvladovanja najpogostejših bolezni in krepitev zdravja. Pri tem se odgovorno trudimo za kar največjo strokovnost in kvaliteto storitev.

Zavod je vpet v okolje in se zelo občutljivo odziva na vplive zunanjega in notranjega okolja.

1. zagotavljanje sodelovanja z ustanoviteljem ter regionalnimi upravnimi organi
  - sodelovanje pri pripravi področne zakonodaje
  - koordinacija preventivne dejavnosti na primarni ravni v javnem in zasebnem sektorju
  - svetovanje lokalnim upravnim organom pri kreiranju politik za ohranjanje in izboljšanje okolja ter zdravstvenega stanja prebivalcev v regiji
2. zagotavljanje izvajanja in nadaljnega razvijanja programa javnega zdravja, ki ga financira MZ s poudarkom na posebnih nalogah, ki smo jih prepoznale kot regijsko specifične (zmanjševanje neenakosti v zdravju)
3. izvajanje projektnega dela ter raziskovanje modelov promocije in izboljšanja zdravja ljudi v ruralnih skupnostih
4. povezovanje z drugimi sorodnimi institucijam, nevladnimi organizacijami, ki delujejo z enakimi cilji
5. ohranjanje in razvijanje osnovnih poslovnih področij (zdravstvene ekologije, epidemiologije, medicinske in sanitarne mikrobiologije, socialne medicine in promocije zdravja)
6. zagotavljanje in ocenjevanje uspešnosti poslovanja s pomočjo preprostih meril
  - spremljanje prihodkov in odhodkov ter različnih izvedenih kazalnikov ekonomike poslovanja
  - ocenjevanje uspešnosti osnovnih programov
  - primerjava s konkurenco
7. zagotavljanje obvladovanja kakovosti z akreditiranjem dejavnosti skladno z EN ISO/IEC 17025
8. zagotoviti tekoče izobraževanje strokovnega kadra, da bodo kos izzivom javnega zdravja
9. zagovarjanje in uresničevanje javnega interesa varovanja zdravja, strokovna podpora državnim in lokalnim politikam, sposobnost načrtovanja in uveljavljanja učinkovitih ukrepov za ohranjanje in izboljšanje zdravja in kvalitete življenja prebivalstva

3.3. LETNI CILJI, OZ PREGLED OPRAVLJENEGA DELA PO FIZIČNIH KAZALCIH Z OPISOM ODPSTOPANJ OZ NEDOPUSTNIH ALI NEPRIČAKOVANIH POSLEDIC PRI IZVAJANJU PROGRAMA DELA TER POJASNILA

3.3.1. PROGRAM JAVNEGA ZDRAVJA

1. Razvoj javno zdravstvenega tima

V letu 2007 smo nadaljevali z razvojem javno zdravstvenega tima. Člani javno zdravstvenega tima so se usposabljali za vključevanje v vse naloge s področja programa javnega zdravja. V ta namen so se udeležili izobraževanj doma in v tujini, internih izobraževanj in treningov. Obenem so opravili izobraževanja na daljavo – preko interneta oziroma se kontinuirano samoizobraževali preko dostopne literature.

Aktivnosti

Izobraževanja na naslednjih strokovnih področjih:

1. podiplomski študij javnega zdravja na London School of Hygiene and Tropical medicine , London
2. Podiplomski študij na Fakulteti za zdravstvene vede – magistrski študij
3. Specialistični študij na Fakulteti za socialno delo »Duševno zdravje v skupnosti«
4. Izobraževanje na mednarodnem tečaju aerobiologije
5. Congress of Clinical Microbiology and Infections Diseases (lastni prispevek) -računalniška tehnologija (National security day, Microsoft NT konferenca)
6. Enake možnosti in perspektive v lokalnem okolju Vlada republike Slovenije –urad za enake možnosti
7. Izobraževanje o javnem nastopanju
8. Bedjaničev simpozij - bolnišnične okužbe
9. Načrtovanje in evalvacija programov promocije zdravja IVZ
10. Posvet Kopalne vode 2007
11. Nacionalni posvet ob svetovnem dnevu hrane
12. Izobraževanje komunikacija
13. Interna izobraževanja (30) – metodologija, evalvacija, razvoj pristopov v javnem zdravju, neenakosti v zdravju, determinante zdravja, varstvo okolja....

Izdelki/indikatorji dosežkov

Dvig znanj članov tima

Letni cilj: dosežen.

2. Izvajanje poročevalskih nalog za zagotavljanje zdravstveno statističnih podatkov na nacionalni ravni v skladu z Zakonom o zbirkah podatkov na področju zdravstvenega varstva

Izvajali smo poročevalske naloge za zagotavljanje zdravstveno statističnih podatkov na nacionalni ravni v skladu z Zakonom o zbirkah podatkov na področju zdravstvenega varstva: v prvem poletju smo tekoče opravljali zbiranje in kontrolo zdravstveno statističnih podatkov ter jih pravočasno posredovali IVZ-ju.

Aktivnosti:

Kontrola, obdelava, priprava poročil ter posredovanje regijskih zdravstvenih statističnih podatkov

- ZUBSTAT za vsa zdravstvena varstva v regiji;
- zdravstveno varstvo predšolskih in šolskih otrok
- zdravstveno varstvo žensk, patronažno zdravstveno varstvo, reševalne službe, zobozdravstveno varstvo, dejavnost rehabilitacije, bolnišnična dejavnost;
- prijava poškodbah pri delu
- BP
- komunikacija in organiziranje sestankov s regijskimi zdravstvenimi delavci odgovornimi za zdravstvene statistične podatke ter reševanje problematike pridobivanja podatkov v zdravstvenih ustanovah
- Priprava podatkov bolniškega staleža za Pomurje in pomurske upravne enote za leto 2006 po petih najpogostejših skupinah bolezni po MKB-10
- Priprava podatkov bolniškega staleža zaposlenih v zdravstvenem domu Murska Sobota za leto 2006 po skupinah MKB-10

Spremljanje, razvoj in izboljšanje kakovosti podatkov v mreži javne in zasebne zdravstvene službe
Spremljanje, posredovanje navodil in usposabljanje odgovornih oseb pri izvajalcih za zbiranje, obdelavo in posredovanje statističnih podatkov

Izdelki/indikatorji dosežkov

Ažurirane baze podatkov

Letno poročilo o opravljenih sistematskih pregledih predšolskih otrok v regiji;

Letno poročilo o opravljenih sistematskih pregledih šolarjev in mladine v regiji;

Letno poročilo BPIZD za regijo;

Letno poročilo o precepljenosti

Pravočasno posredovani podatki v baze podatkov

Redno in ažurno posredovane vse spremembe na programih spremljanja podatkov

Sestanki z regijskimi izvajalci zdravstvenega varstva odgovornimi za zdravstvene statistične podatke.

Poročilo o začasni zadržanosti z dela za ZZZS

Poročilo o začasni zadržanosti z dela zaposlenih v ZD Murska Sobota

Letni cilj: dosežen.

3. Spremljanje in ocenjevanje zdravstvenega stanja prebivalstva v regiji z analizo ključnih podatkov (umrljivost, zdravstveno opravičena odsotnost z dela in poškodb pri delu, vedenjski slog in dejavniki tveganja....) in izvedbo posameznih regijskih raziskav

Izvajali smo naloge in aktivnosti, ki nam omogočajo spremljanje in ocenjevanje zdravstvenega stanja in ogroženosti prebivalstva ter izvajali planirane raziskave.

Aktivnosti:

Priprava podatkov in statistična obdelava umrljivosti

Priprava in analiziranje podatkov za zdravstveno statistični letopis

Priprava in aplikacija aktualnih zdravstveno statističnih vsebin za spletno stran ZZV-ja

Priprava zdravstveno statističnih podatkov za različne analize

Raziskave:

ESPAD - organizacija anketiranja, priprava za vnos, vnos podatkov za regionalno analizo;

Raziskava o spolnosti med srednješolci Pomurja

Raziskava o odnosu prebivalstva do problematike okolja

Spremembe zdravstvenega stanja prebivalcev Pomurja v obdobju 1997-1999 in 2003-2005

Zdravje in zdravstveno stanje prebivalcev Pomurja (desetletno obdobje)

Strokovna pomoč pri raziskavah za podiplomske naloge zdravnikov

Strokovna podpora pri raziskavah za diplomske naloge

Izdelki/indikatorji dosežkov

Pripravljeni in izračunani podatki za analize

Baza računalniško obdelanih podatkov za raziskavo ESPAD

Zdravstveni statistični letopis 2007

Predstavljeni podatki na spletni strani

Publikacija o raziskavi Stališča in odnos prebivalcev Pomurja do naravnega okolja

Publikacija o raziskavi Ocena potrebe po dodatnem ciljanem izobraževanju srednješolcev v Pomurju o spolnosti.

Letni cilj: dosežen.

4. Spremljanje podatkov o nalezljivih boleznih, okoljskih dejavnikih, in drugih dejavnikih, ki predstavljajo grožnje zdravju, vključno z zagotavljanjem hitrega odzivanja

Aktivnosti:

Spremljanje kontrola, analiza in posredovanje podatkov za enotno nacionalno bazo o nalezljivih boleznih;

Spremljanje, kontrola, analiza in posredovanje podatkov o precepljenosti;

Zagotovitev regijskih statističnih podatkov

Izdelava letnih poročil občinam o ugotovljenem stanju vodo oskrbe in kvalitete pitne vode ter drugih dejavnikov okolja

Priprava in sodelovanje na sestanku na Ministrstvu za okolje in prostor (v sodelovanju z ministrstvom za zdravje, ter predstavniki ZZV Maribor in občine Murska Sobota) zaradi metabolitov S – Metolaklora v podtalnici v Pomurju

Opozarjanje javnosti na razširjenosti ambrozije v Pomurju in ukrepih za njeno zatiranje.

Seznanjanje javnosti z možnostmi uporabe sončne energije in škodljivosti sončenja

Opozarjanje šol in vrtcev o potrebnem vzdrževanju hišnih vodovodnih omrežij ter uporabi filtrov in avtomatov za pitno vodo na šolah in vrtcih
Sodelovanje mikrobioloških laboratorijev pri spremljanju RSV , vnašanje na spletno stran
Sodelovanje pri pripravi osnutka Informacijska prenova in podpora poročevalskim procesom
Operacionalizacija regionalnih planov pandemske pripravljenosti
Algoritmi obravnave invazivne okužbe s H. influenzae, meningokoka in pertussisa
Vzpostavljene sistema P&G in uporaba pri medsebojnem obveščanju in informiranju na področju obvladovanja nalezljivih bolezni
Priprava osnutka obrazcev za prijavo in odjavo izbruhov
Poročilo o izbruhu Q mrzlice
Sodelovanje pri izdelavi doktrinarnih strokovnih stališč za usposabljanje živilskih delavcev, odgovornih za notranji nadzor v proizvodnji in prometu živil ter pri izdelavi navodil za higiensko ravnanje in varnost živil za potrošnika.
Izvajanje nalog, ki so zajete v 5. členu Pravilnika (IVZ v sodelovanju z območnimi ZZV-ji).
Kodiranje neskladnih vzorcev (za oskrbovalna območja, ki oskrbujejo več kot 5000 prebivalcev), za vzorce odvzete v okviru državnega monitoringa 2006.
Priprava letnega programa monitoringa pitne vode
Spremljanje izvedbe monitoringa:
Pisno obveščanje upravljavcev o neskladnih vzorcih in potrebnih ukrepih.
Sodelovanje z IVZ in upravljavci – spremembe odvzemnih mest, zapiranje vodovodnih sistemov, novi vodooskrbni sistemi ipd

Izdelki/indikatorji dosežkov

Ažurirane baze podatkov
Posredovani podatki
Analiza o precepljenosti
Izdelana poročila
Sklenjen dogovor o pripravi izjav za javnost ter pospešitev aktivnosti za izgradnjo pomurskega vodovoda
Izdelani prispevki in sodelovanje v za radijskih oddajah
Poslani dopisi šolam in vrtcem
Osnutki algoritmov
Sklepi
SOP za delovanje P&G
Preizkušanje sistema P&G
Izdelana priporočila
Usklajene vsebine z evropsko zakonodajo in spremenjeno zakonodajo v Sloveniji
Vsebine za objavo na spletnih straneh: Akrlamid v živilih, Dioksini, furani PCB v živilih, Varno uživanje rib, Policiklični aromatski ogljikovodiki (PAH) v živilih, Paraziti v živilih in Priporočila potrošnikom za uživanje obrokov izven doma. V pripravi za objavo na spletu pa je Enterobacter Skazakii.
Izdelane in odposlane tabele z kodami za vzroke neskladnosti, ukrepov za odpravo neskladnosti in časovnim okvirom za odpravo neskladnosti
Pripravljeni in ažurirani podatki za program Monitoring pitne vode 2008

Letni cilj: dosežen.

5. Spremljanje podatkov o determinantah zdravja

Za potrebe dela na področju zmanjševanja neenakosti v zdravju ter razvoja programov promocije zdravja spremljamo tudi dostopne podatke o determinantah zdravja.

Aktivnosti:

Nabor literature s podatki

Pregled podatkov

Izbor in priprava podatkov za potrebe razvoja programov in aktivnosti ter predstavljanja v javnosti

Izdelki/indikatorji dosežkov

»Baza« podatkov

Letni cilj: dosežen.

6. Spremljanje, koordinacija in spodbujanje razvoja preventivnega zdravstvenega varstva na primarni ravni

Aktivnosti:

Stiki z odgovorno zdravnico za preventivo BSO v Pomurju;

Udeležba na sestanku regionalnih koordinatorjev in odgovornih zdravnikov s predstavniki CINDI;

Priprava poročila o zdravstvenem stanju in izvedenem regijskem srečanju v Pomurju za CINDI;

Komuniciranje z izvajalci v regiji in izvajalci v programu ZORA

Distribucija gradiva za izvajalce programa Zora v regiji

Ažuriranje urnika ginekoloških ambulant ter posredovanje dopisa o vabljenju žensk v regiji;

Distribucija ZV gradiv iz DP Zora;

Komunikacija s regijsko odgovorno zdravnico

Izmenjava izkušenj s nacionalno koordinatorico programa ZORA v celjski regiji

Izdelki/indikatorji uspešnosti:

Sestanek s predstavniki CINDI glede izvajanja preventive BSO;

Sestanek z izvajalci v ZVC;

Poročilo o zdravstvenem stanju in izvedenem regijskem srečanju v regiji za CINDI;

Distribuirano gradivo

Sestanek s regijsko odgovorno zdravnico

Sestanek ter pisna komunikacija s nacionalno koordinatorico programa ZORA za celjsko regijo

Letni cilj: dosežen.

7. Spremljanje, koordinacija in spodbujanje razvoja zdravstveno promocijskih programov v lokalnih skupnostih za različne skupine prebivalcev

Vzgoja za zdravje

Delo na prenovi zdravstvene vzgoje: 1. steber: ZV v zdravstvenih ustanovah s poudarkom na spolni vzgoji -prenos prenovljenega programa vzgoje za zdravje v regije (vsebine: Zdrav način življenja, Preživljanje prostega časa, Odraščanje, Gibam se, Telesna teža, Za varno in zdravo spolnost);

Vzpostavitev komunikacije s koordinatorjem na IVZ

Vzpostavitev komunikacije z zdravstveno službo na primarni ravni

Udeležba na seminarju na IVZ

Priprava predlogov prenove zv vsebin
Izvedba seminarja za izvajalce sistematskih pregledov šolarjev v regiji
Zbiranje evaluacijskih vprašalnikov
Posredovanje navodil in distribucija priročnika Vzgoja za zdravje in CD-jev s strokovnimi vsebinami izvajalcem sistematskih pregledov
Program »prosti čas«
Komuniciranje z Zdravstvenimi domovi
Priprava pregleda dobrih praks v regiji
Program»Ne skači v vodo , če nisi prepričan o njeni globini«
Udeležba na izobraževalni delavnici »Ne skači v vodo , če nisi prepričan o njeni globini«
Motivacija šol v Pomurju za prijavo v program
Komunikacija s šolami
Izvedba izobraževalne delavnice
Evalvacija programa
Spremljanje testnega izvajanja v šolah
Program vzgoje za zdravo spolnost
Vzpostavitev kontaktov z Zdravstvenimi domovi
Identificiranje udeležencev za izobraževanje
Priprava predlogov za prenavo programa
Primeri dobrih praks za področje zmanjševanja psiho aktivnih snovi ter varovanja in krepitev duševna zdravja
Priprava pregleda dobrih praks v regiji
Udeležba na sestanku za prenavo programa
Komuniciranje z IVZ
Aktivnosti ob Evropskem tednu varnosti in zdravja pri delu –informacija, posredovanje materiala (delovnim organizacijam, Obrtni zbornici, študentskemu servisu) in priprava radijske oddaje
Preprečevanje poškodb s pirotehničnimi sredstvi-organizacija srečanja in priprava sporočila za javnost

Izdelki/indikatorji uspešnosti:

Vzpostavljena komunikacija z IVZ in zdravstvenimi delavci v regiji
Predlogi za prenavo zv vsebin
Izveden seminar za izvajalce v regiji
Izvedena delavnica
Zbirno poročilo
Pregled dobrih praks
Sestanki na IVZ
Posredovana navodila za prenavo sistematskih pregledov
Posredovana informacija in CD » Naredite si breme lažje«
Radijska oddaja »Naredite si breme lažje«
Sporočilo za javnost –Preprečevanje poškodb s pirotehničnimi sredstvi

Letni cilj: dosežen.

Alkohol in tobak

Aktivnosti:

Motiviranje regijskih AŠ za sodelovanje v programu "Brez alkohola varnejši na cesti", priprava in pošiljanje dopisov na AŠ;

Identificirani izvajalci za program »Proste roke-čista pljuča«

Priprava 4 regijskih razstav na temo »Podpora sprejemu nove zakonodaje«

Sodelovanje pri izvedbi okrogle mize (tobak)

Podpora sprejetemu zakonu

Priprava gradiva za delavnico na temo »Alkohol ne hvala« za višje razrede OŠ

Sodelovanje z MIKK, policijo in OZRKS M. Sobota za aktivnosti ob koncu šolskega leta

Razpis natečaja »Otroci za varnost v prometu«

Priprava akcije skupaj s policijo in OŠ II v središču mesta pred Martinovim

Organizacija posveta »Mladi in alkohol« in priprava zaključkov za sporočilo za javnost

Izdelki/indikatorji dosežkov:

Dopis posredovan na avto-šole v regiji

Identificirani izvajalci

Razstave -4

Okrogla miza

Stojnici

Delavnice

Akcija s policijo pred Martinovim

Posvet (zaključki podani v sporočilu za javnost)

Posredovana izjava za medije

Letni cilj: dosežen.

Prehrana in gibanje

Aktivnosti:

Gibanje

Priprava zasnove inovativnega programa za dvig kvalitete življenja oseb v domovih za ostarele skozi gibalno aktivnost.

Prenos prenovljenega programa za spodbujanje telesne aktivnosti iz nacionalnega nivoja v regijo.

Aktivnosti na povezovanju s športnimi klubi in motivacija za vključevanje in organizacijo lokalnih aktivnosti.

Povezovanje lokalnih nosilcev in izvajalcev telesne aktivnosti ter motivacija za spodbujanje masovnih telesnih aktivnosti.

Udeležba na lokalnih dogodkih in sodelovanje pri izvedbi masovnih telesnih aktivnosti.

Pomoč NVO pri pripravi in izvedbi programov s področja telesne aktivnosti (Pomursko osteološko društvo, Pomursko društvo za boj proti raku, aktivni kmečkih žena, lokalna društva...).

Organizacija in izvedba 4 testov telesne pripravljenosti.

Priprava in izvedba gibalne aktivnosti v romski KS.

Strokovno svetovanje izvajalcem in organizatorjem telesnih aktivnosti (koordinator je obenem tudi vaditelj rekreativnih programov in vodnik nordijske hoje).

Sodelovanje s Športno unijo Slovenije pri vzpostavljanju zdravih društev ter pripravi programov telesne aktivnosti za ciljne skupine.

Sodelovanje pri organizaciji in izvedbi seminarja za vaditelje rekreativnih programov.

Predstavitev Strategije vlade RS na področju telesne dejavnosti za krepitev zdravja 2007 -2012 za predstavnike ZV centrov, Športne zveze Pomurja in Regijski olimpijski komite.

Predstavitev Strategije vlade RS na področju telesne dejavnosti za krepitev zdravja 2007 -2012 zdravstvenim delavcem.

Sodelovanje z vrteci in motivacija za množične gibalne aktivnosti.

Aktivno sodelovanje na posvetu v Celju (predstavitev primera dobre prakse) – za športno rekreacijo nam gre.

Motivacija lokalnih skupnosti za izgradnjo infrastrukture namenjeno za varno gibanje (kolesarske poti, športna igrišča , dvorane) in svetovanje za uvrščanje programov s področja gibanja v svoje programe.

Predstavitev Strategije vlade RS na področju telesne dejavnosti za krepitev zdravja 2007 -2012 v lokalnih skupnostih.

Pomoč in svetovanje pri izdelavi programov društvom iz lokalnih skupnosti ki se ukvarjajo z mladimi.

Motivacija in pomoč pri izvedbi programov s področja gibanja v društvih za upokojencev, izvedba delavnice varno gibanje.

Komunikacija in motivacija z predstavniki cerkve v lokalnem okolju.

Ozaveščanje splošne javnosti o pomenu gibanja za zdravje v lokalnih glasilih.

Sodelovanje pri oblikovanju programa ob otvoritvi kolesarskih stez.

Sodelovanje z MO Murska Sobota pri pripravi programa ob tednu Evropske mobilnosti prisotnost s stojnico.

Sodelovanje pri izvedbi programa Hoja za boljše počutje z Domom starejših Rakičan.

Organizacija in sodelovanje na okrogli mizi na tematiko Hrana šport in zdravje v Bakovcih.

Predavanje za učence in starše na Bakovskem teku.

Ozaveščanje splošne populacije o pomembnosti telesne aktivnosti v trgovski hiši -ob tednu vseživljenjskega učenja.

Prehrana

Izvajanje programa za spodbujanje zdravega prehranjevanja odraslih prebivalcev preko tedenskih prispevkov na lokalnih kabelskih TV.

TV prispevek za RTV Slovenija

Svetovanja o zdravi prehrani ob aktivnostih spodbujanja zdravega načina življenja, ki jih izvajamo skupaj s Pomurskim društvom za boj proti raku.

Ozaveščanje preko vsebin na spletni strani ZZV.

Ozaveščanje odraslih prebivalcev Slovenije o zdravem načinu prehranjevanja in zdravi pripravi jedi preko prispevkov v nacionalnem verskem časopisu Družina (10 prispevkov).

Izvedba natečaja z mednarodno udeležbo na temo »5x na dan« - priprava in izvedba likovnega natečaja v OŠ, priprava in izvedba prireditve in tematske razstave, v sodelovanju z NVO tisk plakata in razglednice.

Glej šolsko okolje - NFSI

Informiranje in svetovanje in o zdravem prehranjevanju na stojnici na sejmu –ob tednu vseživljenjskega učenja.

Predavanje za starše o zdravi prehrani otroka – vrtec Lendava, Murska Sobota, Pušča

Delavnice za otroke – zdrava prehrana –OŠ Bistrica, OŠ Dokležovje, vrtec Pušča

Delavnice za otroke in starše v vrtcu- Praznovanje otrokovega rojstnega dne

Prispevek za medije Prehrana med prazniki- Radio Murski val

Udeležba in poročanje na evalvacijski delavnici šolske prehrane na IVZ

Izdelki/indikatorji dosežkov:

Osnutek inovativnega programa (gibanje)
Delovni sestanek z odgovornimi zdravstvenimi delavci v ZV centrih
Motivirani lokalni izvajalci in nosilci gibalnih aktivnosti
Testi telesne zmogljivosti
Gibalna aktivnost v romski skupnosti
Predlogi in delovna gradiva za vzpostavitev zdravih društev
Usposabljanje za vaditelje rekreativnih programov
Predstavljena strategija (gibanje)
Tedenski prispevki na lokalnih kabelskih TV (48)
Cca 80 svetovanj o zdravi prehrani
Nasveti na spletni strani ZZV
10 prispevkov za časopis (nacionalni nivo)
Likovni natečaj
Prireditelj
Razstava
zasnova plakata in razglednice »5 x na dan«
Stojnice 4x (prehrana, nordijska hoja)
Demonstracija nordijske hoje
Izvedba 6 predavanj
Izvedba 5 delavnic
Sestanki z deležniki iz okolja

Letni cilj: dosežen.

Zdravje v šolskem okolju**Prenos koordinacije projekta zdravih šol v regije****Aktivnosti:**

Udeležba na predstavitvi dela na projektu
Pregled možnosti prenosa
Vzpostavitev tima na ZZV
Pregled programa zdravih šol
Predstavitev regijskih možnosti sodelovanja
Komuniciranje z nacionalnim vodjem zdravih šol
Izobraževanje za predstavnike ZZV-jev na IVZ

Izdelki/indikatorji dosežkov:

Sestanki IVZ
Vzpostavljen kontakt z zdravimi šolami v Pomurju
Srečanje z vodji timov zdravih šol
Vzpostavljeni pogoji za prenos koordiniranja projekta zdravih šol v regiji
Posredovani predlogi za prenos programa v regijo

Letni cilj: dosežen.

Pilotni projekt SZO »Nutrition friendly school initiative« NFSI**Aktivnosti:**

Vodenje in koordinacija projekta v Sloveniji
Izvedba dveh enodnevni izobraževanj za vodje programa na šolah in kuharje
Priprava elektronske tematske številke »Vzgoja za zdravje« (NFSI)
Priprava poročila za SZO

Svetovanje udeleženiim šolam in vrtcem
Udeležba na izobraževanju v Zagrebu (soorganizator SZO)
Predstavitev projekta – IVZ, ZZV-ji
Kontinuirana komunikacija z vključenimi vrtci in šolami
Komunikacija s Svetovno zdravstveno organizacijo

Izdelki/indikatorji dosežkov:

Vključenih 13 OŠ in vrtcev v Sloveniji
Koordinirane aktivnosti v posameznih šolah in vrtcih
Posnetek stanja
Poročilo za SZO
Izvedena izobraževanja
Izobraženi strokovnjaki
Baza podatkov antropometrijskih meritev
Sestanek organizacijskega odbora NFSI
Spletno glasilo
Predstavljen projekt strokovnjakom javnega zdravja
Predstavljen aktivnosti posameznih vrtcev in šol

Letni cilj: dosežen.

Obeležitve svetovnih dni

Aktivnosti

Svetovni dan zdravja

Organizacija in izvedba tradicionalne regijske prireditve - Vlagajmo v zdravje in gradimo varno prihodnost za vse (kulturni program, skupinska vadba, kolesarjenje, pohod, nordijska hoja, degustacija zdravih jedi, stojnica, tematska razstava...);
Medijske aktivnosti (3 radijske oddaje, 20 objav na kabelskih TV, 10 radijskih najav, članek v regijskem časopisu;

Svetovni dan brez tobaka

Udeležba na izobraževanju

Priprava in izvedba regijske prireditve na OŠ (v sodelovanju z Pomurskim društvom za boj proti raku in Zvezo slovenskih društev za boj proti raku);priprava razstave

Medijske aktivnosti- članek v regijskem časopisu, obvestilo v poročilih na regijskem radiu, članek v Delu, prispevki za lokalne kabelske TV (20).

Svetovni dan gibanja

Sodelovanje na okrogli mizi v OŠ Beltinci;

Izvedba stojnice

Izvedba testa telesne zmogljivosti

Medijske aktivnosti- priprava in izvedba radijske oddaje, prispevki za lokalne kabelske TV, intervjuji za medije.

Svetovni dan duševnega zdravja

Delavnice v OŠ – 4 x

Razstava v regijski knjižnici

Medijski prispevki – Sporočilo za javnost in radijska oddaja

Svetovni dan hrane
Mednarodni posvet
Razstava
Delavnice v OŠ in vrtcu
Medijske aktivnosti

Svetovni dan aidsa
Izvedba mednarodnega posveta Aids-včeraj,danes,jutri
Izvedba stojnice in ulične akcije
Distribucija gradiva
Posredovanje sporočila za javnost

Izdelki/indikatorji dosežkov:

Regijske prireditve (SD brez tobaka, SD prehrane, SD zdravja) -3
Masovne gibalne aktivnosti (pohod, skupinska vadba, nordijska hoja, kolesarjenje)
Razstave (SD brez tobaka, SD duševnega zdravja, SD hrane) 4
Mednarodni posvet na temo prehrane
Mednarodni posvet na temo aidsa
Okrogla miza ob SD gibanja
Stojnice (SD zdravja, aidsa, gibanja) 3
Ulična akcija aids
Delavnice v OŠ (duševno zdravje, prehrana) 6
Test telesne zmogljivosti (1)
Medijske aktivnosti in medijska odzivnost
- Radijske oddaje (8)
- Članki (6)
- Objave na KTV (20 KTV x 6 dogodkov)
- Objave informacij in sporočil za javnost /radio/ (40)
Tiskovna konferenca /SD hrane/

Letni cilj: dosežen.

Koordinacija izvajanja vzgoje za zdravje

Aktivnosti

Z ZV gradivi smo redno oskrbovali zdravstvene in prosvetne delavce in starše.
Zbirali, urejevali in posredovali regijske ZV evidence za leto 2006 na IVZ RS.
Izvajalcem zdravstveno vzgojnih aktivnosti v regiji smo posredovali informacije, svetovali pri pripravi programov ali aktivnosti.

Izdelki/indikatorji dosežkov:

Regijsko poročilo o ZV delu
Distribuirana gradiva
Informiranost izvajalcev

Letni cilj: dosežen.

8. Izvajanje promocijskih aktivnosti, kjer ni drugih izvajalcev

Na nalogi ni bilo aktivnosti.

9. Spremljanje in spodbujanje nevladnih organizacij za izvajanje zdravstveno preventivnih aktivnosti

Aktivnosti

Povezovanje z NVO na nacionalni in lokalni ravni (Zveza društev za boj proti raku, Slovenska filantropija, RKS Slovenije, Slovensko zvezo za tobačno kontrolo, lokalne NVO), spoznavanje dejavnosti in programov, dogovarjanje za sodelovanje, motivacija za izvajanje zdravstveno preventivnih programov, koordinacija skupnih aktivnosti.

Izdelki/indikatorji dosežkov:

Sestanki

Predlogi aktivnosti

Pobuda in pomoč za nastanek plakata in razglednice (glej prehrana)

Letni cilj: dosežen.

10. Mreženje vladnega (zavodi, koncesionarji in druge ustanove) ter nevladnega sektorja na področju preventivne dejavnosti v regiji in smiselno medregijsko povezovanje aktivnosti in programov

Aktivnosti

Mreženje za skupno izvajanje projektov in programov na področju promocije zdravja vključno z čezmejnimi mreženjem za programe INTTERG, mreženje za skupne prijave na razpise za projekte, mreženje šol in vrtcev za pilotni projekt SZO – NFSI.

Izdelki/indikatorji dosežkov:

Mreže partnerstev

Prijavljeni skupni projekti

Predlogi za povezovanje aktivnosti

Letni cilj: dosežen.

11. Priprava vsebin ter aktualnih informacij za prebivalstvo, še zlasti v zvezi z ukrepi za izboljšanje zdravja

Aktivnosti

Izvedba serije predavanj o klopnem meningitisu

Predavanje za starše na temo sončenja otrok

Izvedba interaktivne delavnice o zdravi prehrani za gostince

V sodelovanju z IVZ priprava radijske oddaje o razširjenosti in potrebi zatiranja ambrozije v Sloveniji in Pomurju;

Obveščanje o sezonski gripi in ARI- sodelovanje v radijskih oddajah, posredovanje informacij medijem

Predstavitve problematike HPV- izvedba predavanj in radijske oddaje

Priprava in izvedba 24 radijskih oddaj na temo: virusnih črevesnih okužb (calicii, rotavirusi), pomembnosti cepljenja, pojavu pertussisa v regiji, pomenu ušivosti v šolah, izvajanju zatiranja komarjev, zdravi prehrani (12 v madžarščini), vplivu sonca na zdravje, telesni aktivnosti, zdravem življenjskem slogu, premagovanju stresa, o dojenju

Priprava 6 prispevkov o zdravi prehrani za časopis - nacionalni nivo

Priprava 40 prispevkov o zdravem življenjskem slogu za lokalne kabelske TV;

Priprava in posredovanje vsebin preko spletne strani

Motivacija medijev za poročanje o izbrani tematiki in dogodkih – cca 30 objav in najav o dogodkih in tekoči tematiki

Posredovanje informacij o tuberkulozi laični javnosti – osebni pogovori

Ozaveščanje prebivalcev o zatiranju komarjev -radio

Predstavitve problematike hepatitisev v Sloveniji in Pomurju-radio

Priprava plana za obvladovanje nalezljivih bolezni v izrednih razmerah za zaščito in reševanje Murska Sobota –pisni izdelek

Ozaveščanje o deratizaciji – radio

Svetovanje v VVO zaradi pojavljanja virusnih bolezni v kolektivu

Ozaveščanje prebivalcev o pomembnosti cepljenja v državi (radio)

Izdelki/indikatorji dosežkov:

Predavanja

Radijske oddaje (24)

Članki v časopisih (12)

Poročanje o dogajanjih , članki v tiskanih medijih - 12

Priloge na videostraneh lokalnih kabelskih TV (41)

Najave dogodkov, prispevki o dogodkih, objave na RTV SLO 1, TV as, TV Idea- kanal 10, (30 –od tega 3 na nacionalnem nivoju)

Letni cilj: dosežen.

12. Izobraževanje splošne in strokovne javnosti.

Aktivnosti

Priprava in predstavitve prispevkov na kongresu preventivne medicine v Portorožu 2007:

- Mediji v promociji zdrave prehrane
- Z nordijsko hojo do kardiovaskularnega zdravja
- Predstavitve primerov dobre prakse-promocija telesne aktivnosti v lokalni skupnosti
- Zagotovimo kvaliteto življenja ostarelim
- Promocija duševnega zdravja mladih v starosti od 15 do 25 let , ki so opustili šolanje in so brezposelni (osipniki)-primer dobre prakse;

Soorganizacija, priprava in izvedba programa za enodnevni obisk v Pomurju nemške

parlamentarne državne sekretarke, delegacij Ministrstva za zdravje Nemčije in MZ Slovenije;

Predstavitve na nacionalnem nivoju programa Živimo zdravo in regijske strategije za zmanjševanje neenakosti v zdravju;

Predavanje o pomenu zdrave prehrane v vrtcih in šolah na kongresu organizatorjev prehrane na Madžarskem (Budimpešta);

Priprava tematske številke »Glasila vzgoja za zdravje« - elektronska verzija – prehrana in zdrav način življenja otroka (glej šolsko okolje).
Svetovanje splošnim, šolskim, otroškim zdravnikom, bolnišničnim specialistom v zvezi s posameznimi ter obveznimi cepljenji (postavitev indikacije, kontraindikacije, priprava koledarjev cepljenja za posameznike, kronične bolnike,
Sodelovanje v komisiji za obvladovanje bolnišničnih okužb v SB Murska Sobota
Individualna svetovanja za posameznike v zvezi z nalezljivimi boleznimi- 50

Izdelki/indikatorji dosežkov:

Izveden program ob obisku nemške delegacije
Predstavljena tematika na kongresih
Glasilo
Svetovanja

Letni cilj: dosežen.

ZMANJŠEVANJE NEENAKOSTI V ZDRAVJU

1. Spodbuditi zavedanje o neenakostih v zdravju

Aktivnosti

Priprave na izvedbo konference o neenakostih v zdravju – določitev vsebin, priprava prispevkov, priprava vabila, komuniciranje s potencialnimi izvajalci....., izvedba konference.
Priprava in aplikacija vsebin na spletno stran ZZV
Priprava vsebinske zasnove publikacije o neenakostih v zdravju
Predstavitev strategije za zmanjševanje neenakosti v zdravju na Kongresu preventivne medicine
Predstavitev strategije na letnem slovenskem sociološkem srečanju
Predstavitev tematike neenakosti v zdravju na znanstvenem posvetu (Slovenska akademija znanosti "Živeti z mejo/Panonski prostor in ljudje")

Poročanje o udeležbi na evropskem tednu regij in mest s namenom dviga informiranosti splošne javnosti o neenakostih v zdravju v Pomurju na Murskem valu

Izdelki/indikatorji dosežkov

Konferenca »Neenakosti v zdravju«
Prikaz Regijske strategije o neenakostih v zdravju na kongresu preventivne medicine
Udeležba na letnem slovenskem sociološkem srečanju
Prezentacija v Bruslju
Predstavitev
Publikacija o vzrokih neenakosti v zdravju
Tematska internetna stran
Udeležba v radijski oddaji » Odmevi« na Murskem valu

Letni cilj: dosežen.

2. Zmanjševanje neenakosti v zdravju ranljivih skupin

Aktivnosti

Zaznavanje potreb romske skupnosti – fokusna skupina, pogovori s predstavniki krajevne skupnosti, pogovori s vodstvom Zveze Romov Slovenije.

Razvoj podporne mreže v romski skupnosti

Vključevanje romske skupnosti v aktivnosti promocije zdravja

Sodelovanje z Uradom RS za narodnosti – delovni sestanek

Razvoj inovativnega pristopa za spodbujanje zdrave prehrane otrok

Razvoj medijskih pristopov

Izvajanje programa za spodbujanje zdrave prehrane odraslih prebivalcev madžarske manjšine-priprava in izvedba polurnih radijskih oddaj in TV prispevek za RTV S;

Spodbujanje vključenosti romske skupnosti v prizadevanje za boljše zdravje

Razvoj inovativnih in kulturološko primernih pristopov na področju promocije zdravja v romski skupnosti v sodelovanju s predstavniki romske skupnosti

Srečanje z vodstvom Zveze Romov Slovenije in Forumom žensk pri Zvezi Romov Slovenije

Vključitev romskega predstavnika v tim na Zavodu za zdravstveno varstvo Murska Sobota, ki dela na za zmanjševanju neenakosti v zdravju

Izdelki/indikatorji dosežkov

Ugotovljene potrebe

Mreža romskih koordinatorjev

Romski predstavnik član tima za zmanjševanje neenakosti v zdravju

Načrt sodelovanja z Zvezo Romov Slovenije in s forumom žensk pri Zvezi Romov Slovenije

Srečanja z Zvezo Romov Slovenije in s forumom žensk pri Zvezi Romov Slovenije

Zasnova inovativnega programa

5 radijskih oddaj na Romskem radio (romščina)

5 informativnih letakov romščina-slovenščina (osebna higiena, sadje, črni kruh, etlesna aktivnost, kajenje)

24 polurne radijske oddaje v madžarščini

Postavljena informativna stojnica na Zvezi Romov Slovenije

Izvedena pilotna delavnica o zdravem življenjskem slogu pri romskih predstavnicah

Letni cilj: dosežen.

3. Povečati zmožnost strokovnjakov na področju neenakosti v zdravju

Aktivnosti

Kontakt s DG SANCO- oddelkom za determinante zdravja

Spremljanje dnevnik elektronskih glasil EU na področju neenakosti v zdravju

Vzpostavitev partnerstva s EuroHealthNet

Udeležba generalne skupščine EuroHealthNeta v Rigi ter predstavitev ZZVja ter izmenjava informacij

Sprejem v Izvršni odbor Eurohealthneta

Predstavitev Regijske strategije za zmanjševanje neenakosti v zdravju v Walesu-Wales Centre for Health

Komuniciranje s DG SANCO, priprave za udeležbo in predstavitev Regijske strategije za zmanjševanje neenakosti v zdravju v Bruslju na evropskem tednu regij in mest
Predstavitev regijske strategije na simpoziju o kardio-vaskularnem bolestita v Zagrebu
Predstavitev dela rezultatov raziskave o življenjskem slogu Romov na simpoziju o kardio-vaskularnim bolestita v Zagrebu
Ustvarjanje baze strokovne literature
Samoizobraževanje na področju socialnega marketinga, populacijskih pristopov, odpravljanja neenakosti v zdravju

Izdelki/indikatorji dosežkov

Strategija na spletni strani DG SANCO
Informiranost tima
Sestanki v EurohealthNet v Bruslju
Članstvo v EuroHealthNet
Članstvo v izvršnem odboru EurohealthNet
Mreža ustanov in strokovnjakov
Pripravljeni prispevki za spletno stran
Pripravljeni prispevki za e-časopis EuroHighLights
Prezentacije na simpoziju v Zagrebu
Podiplomsko izobraževanje (glej javno zdravstveni tim)
Baza literature

Letni cilj: dosežen.

4. Strokovna podpora za zmanjševanje neenakosti v zdravju v Pomurju

Aktivnosti

Strokovno podpiranje regijskih in lokalnih iniciativ, programov in aktivnosti

Izdelki/indikatorji dosežkov

Aktivna udeležba na regionalni Razvojni konferenci
Predlogi, mnenja, svetovanja

Letni cilj: dosežen.

5. Vrednotenje dela na področju zmanjševanja neenakosti v zdravju

Aktivnosti

Izbor programa za evalvacijo
Priprava načrta
Pridobivanje dodatnih znanj članov tima – interno izobraževanje in samoizobraževanje
Vrednotenje programa

Izdelki/indikatorji dosežkov

Izbran program za evalvacijo
Dvig znanj članov tima
Ovrednoten program

Letni cilj: dosežen.

6. Strokovna podpora Ministrstvu za zdravje

Aktivnosti

Sodelovanje v projektu zdravje migrantov kot podpora Slovenije portugalskemu predsedovanju

Udeležba sestankov v Luksemburgu januarja ter maja 2007

Udeležba sestanka na Ministrstvu v Ljubljani

Priprava poročil

Komunikacija s člani skupine v Sloveniji

Komunikacija s člani skupine na nivoju EU

Predstavitve regijske strategije ter dosežkov na področju zmanjševanja neenakosti v zdravju delegaciji Ministrstva za zdravje Nemčije

Poročilo o delu na področju varovanja zdravja v romski skupnosti za MZ

Priprava izbranih podatkov raziskave o življenjskem slogu Romov za Mirovni inštitut (za EU poročilo)

Izdelki/indikatorji dosežkov

Sestanki (Luksemburg, Ljubljana)

Poročila

Prezentacija

Letni cilj: dosežen.

3.3.2. ODDELEK ZA SOCIALNO MEDICINO

Projekt 1

S partnerstvom do zdravja

Nosilec projekta – Zavod za zdravstveno varstvo Murska Sobota

Partnerji :

Center za zdravje in razvoj Murska Sobota

Krajinski park Goričko

Ekološki center SVIT

Območno združenje RK Murska Sobota

I. Program krepitev zdravja v Pomurju 2007/2008

I.I. Krepitev zmožnosti skupnosti

Cilj 1. Krepitev zdravju podporno mrežo lokalnih institucij, nevladnih organizacij in posameznikov

Aktivnosti

- Identifikacija novih članov mreže v lokalnih skupnostih: srečanja s predstavniki lokalne uprave 26 občin Pomurja, srečanja z drugimi deležniki v 50 lokalnih skupnostih, udeležba na lokalnih dogodkih.
- Krepitev mreže partnerstva – skrb za povezave med skupinami in organizacijami znotraj skupnosti in/ali mreže: organizacija in izvedba srečanj, povezovanje skupin in organizacij znotraj skupnosti in mreže (skupne aktivnosti, izmenjava podatkov, znanj in veščin)
- Zagotavljanje znanja članov mreže o krepitevi zdravja kot načinu za boljše zdravje: izvedba enodnevnega izobraževanja za lokalne koordinatorje, ogled primera dobre prakse
- Zagotavljanje upravljanja mreže

Kazalci:

število srečanj

- 26 sestankov s predstavniki lokalne uprave
- izvedba 35 srečanj z različnimi deležniki v lokalnih skupnostih
- 3 srečanja lokalnih koordinatorjev (krepitev mreže)
- prisostvovanje 19 dogodkom v lokalnih skupnostih
- izobraževanje koordinatorjev

število članov mreže

- 157 (člani lokalne uprave vključeni v program, društva in združenja, drugi deležniki)

število aktivnih članov mreže, vključenih v aktivnosti in programe

- Koliko vseh (65 koordinatorjev, 53 izvajalcev, 21 drugih deležnikov)

Cilj 2. Povečati osveščenenost in odgovornost lokalne populacije za svoje zdravje in vzpodbujati vključenje v lokalne aktivnosti

Aktivnosti

- Umestitev tematike zdravja v že obstoječe aktivnosti v lokalnih skupnostih (20)
- Tematski posvet
- Tiskovna konferenca
- Prispevki v lokalnih medijih- kabelska TV, občinska glasila, drugi mediji (cca 20)
- Okrogla miza
- Razstave (10)

Kazalci:

število skupnih aktivnosti

- 21 skupnih aktivnosti – umestitev tematike v že obstoječe dogodke
- umeščanju vsebin drugih potekajočih programov (povezovanje programov) v 4 skupnostih
- okrogla miza

število razstav

- eksponati 3 vsebinsko različnih tematskih razstav
- izvedeno 6 tematskih razstav v lokalnih skupnostih

Stopnja udeležnosti v lokalnih aktivnostih za krepitev zdravja

- cca 500 obiskovalcev razstav
- cca 3 000 obiskovalcev obstoječih dogodkov v katere so vključene vsebine zdravja
- cca 50 udeležencev (poslušalcev) na okrogli mizi

I.II. Spodbujanje zdravega življenjskega sloga

Cilj 1. Spodbuditi zdrav življenjski slog prebivalcev lokalnih skupnosti preko pridobivanja in izboljšanja veččin

Aktivnosti

- II generacija 2 lok. skupnosti: 2 učni delavnici
- III generacija 10 lok. skupnosti: 30 učnih delavnic
- IV generacija 10 lok. skupnosti: 30 učnih delavnic
- V generacija 10 lok. skupnosti: 30 učnih delavnic
- VI generacija 17 lok. skupnosti: 17 učnih delavnic
- Identifikacija in motivacija kandidatov za vaditelje
- Pomoč pri vzpostavitvi skupin za organizirano telovadbo v lokalnih skupnostih
- Motivacija in koordinacija lokalnih skupnosti za izvedbo masovnih telesnih aktivnosti
- Motivacija lokalnih skupnosti za vključevanje različnih oblik telesne dejavnosti v že obstoječe aktivnosti
- Izvedba 6 testov telesne zmogljivosti

Kazalci:

- izvedene 104 delavnice
- dvig znanj in informiranosti udeležencev
- dvig znanj in informiranosti udeležencev osveščenost udeležencev
- pridobljene veščine za pripravo zdravih jedi
- osveščenost udeležencev
- izvedba masovnih gibalnih aktivnosti v 5 lokalnih skupnosti
- izšolanih 10 vaditeljev
- v 27 lokalnih skupnosti organizirana telovadba
- večje število planiranih in izvedenih organiziranih oblik gibanja v lokalni skupnosti (kolesarjenje, pohodi, nordijska hoja, razne športne igre)
- povečano število samoorganiziranega gibanja – skupine za samopomoč (majhna skupina kolesari, hodi)

Cilj 2. Spodbujati zdravo vedenje ranljivih skupin- mladostniki iz prikrajšanega okolja**Aktivnosti**

- Izvedba programa za ranljive skupine:
- 10 učnih delavnic,
- Izvedba programa promocije duševnega zdravja z vključitvijo vsebin zdravega načina življenja za mlade:
  - tečaj za pridobivanje veščin zdravega načina življenja (2x 6 srečanj)

Kazalci:

- sestanek z mentorico mladostnikov, ki niso končali šolanja
- sestanek s šolsko pedagoginjo
- izdelan učni načrt za ciljno skupino
- 2 timska sestanka izvajalcev delavnic
- gradiva za delavnice
- izvedenih 10 učnih delavnic v skupini 28 mladostnikov
- izdelani zaključki
- izvedba tečaja pri 250 srednješolcih
- gradivo za delavnice

I. III. Razvoj inovativnega pristopa**Cilj 1. Razviti inovativni proaktivni pristop za spodbujanje zdrave prehrane v lokalnem okolju****Aktivnosti**

- Nabor in študij literature
- Priprava modela in akcijskega načrta
- Pilotna izvedba:
  - Vzpostavitev 4 oglednih vrtov v izbranih lokalnih skupnostih (prenos razvitega modela dobre prakse)

- Izvedba proaktivnih učnih delavnic na temo priprave zdravih jedi (20)
- Izvedba razstav zdravih jedi (10)
- aktivnosti izbora finalistov v 10 lokalnih skupnosti za sodelovanje v zaključni regijski aktivnosti
- izvedba zaključne regijske aktivnosti
- ocena in poročilo o inovativnem pristopu

Kazalci:

- razvit inovativni proaktivni pristop za spodbujanje zdrave prehrane v lokalnih ruralnih skupnostih
- pilotno izveden model (razen podane končne ocene)
- vzpostavljena dva ogledna vrta

I.IV. Medijske aktivnosti in založništvo

Cilj 1. Promovirati zdravje preko medijev

Aktivnosti

- priprava vsebin, tisk in distribucija tretje številke »Novin živimo zdravo« – 2 številki (naklada po 10 000)
- priprava tematskih prispevkov za lokalne medije (20)
- predstavitev dogodkov in aktivnosti na spletni strani
- strokovni prispevki za priročnik o nordijski hoji v Pomurju (naklada 4000 kom) -

Kazalci

- 5 pripravljenih in posredovanih pisnih prilog za lokalna glasila
- 6 objav v časopisih
- 8 objavljenih prispevkov na info straneh lokalnih kabelskih TV
- 10 objav informacij o dogodkih na lokalnih kabelskih TV
- 20 objav informacij in prispevkov na lokalnih radijih
- 6 objav na spletnih straneh
- »Novine živimo zdravo«
- Časopis distribuiran ciljni populaciji
- strokovni prispevki za zloženko o nordijski hoji Priročnik o gibanju (

Cilj 2. Priročnik »Program promocije zdravja v lokalni skupnosti« (slovenščina in angleščina) s CD-jem

- Priprava vsebine za priročnik in CD
- Tisk priročnika in priprava CD-ja

Kazalci

- Načrt za pripravo priročnika

II. Medsektorska koordinacija in implementacija koncepta vlaganje za zdravje Izvajata partner Center za zdravje in razvoj

Projekt 2

Vzgoja otrok in mladostnikov za zdrav način življenja - Naučimo naše otroke živeti zdravo

Namen programa je bil spodbuditi in naučiti otroke in šolarje zdravega načina življenja in obvladovanje vsakodnevnih življenjskih problemov povezanih z zdravjem

Cilji programa so bili:

- seznanitev šolarjev z zdravim življenjskim slogom
- seznanitev otrok in njihovih staršev s kvaliteto preživljanja prostega časa
- seznanitev varovalnih in ogrožajočih dejavnikov za zdravje

Program je vseboval tri področja delovanja:

1. sklop »To sem jaz
2. sklop »Interaktivna razstava-zdrav in srečen
3. sklop »Gibanje za zdravo in varno mladost in starost

Kazalci

- 10 delavnic
- Razstave (3)
- Aplikacija vsebin razstave na spletni strani

Projekti v procesu priprave in prijave

Projekt s področja javnega zdravja – Interreg A-Slo

- Pobuda za projekt
- Graditev mreže partnerjev A-Slo
- Idejna zasnova projekta

Partnerstvo v projektih, ki so v procesu prijavljanja na razpise

- partner v projektu GRADIENT , nosilec EuroHealthNet, razpis FP7 (DG Research); priprava projekta
- kolaborativni partner v projektu EPOD, nosilec PROTEINES, razpis Public health programmes 2007 (DG SANCO)
- vabljeni kot partner v projektih partnerjev iz Italije in Turčije – projekti niso bili izbrani

Kazalci

- priprava dokumentacije za partnerstvo, predlogi aktivnosti
- zasnova projekta Interreg A-Slo

Mednarodno sodelovanje in udeležba predstavnikov ZZV MS na dogodkih v letu 2007.

- »Strategija za krepitev zdravja in akcijski načrt za zmanjševanje neenakosti v zdravju v Pomurju«- sprejeta od Ministrstva za zdravje in zaščito potrošnikov EU (DG SANCO) kot edini dokument iz področja javnega zdravja iz Slovenije
- Predstavnica ZZV MS je bila določena od strani Ministrstva za zdravje da predstavlja Slovenijo v svetovalni skupini o zdravju migrantov, delu projekta Portugalske, aktualne predsedujoče EU
- Vabljen predavateljica od strani Centre for Health (Center za zdravje- organ Ministrstva za zdravje Walesa); predstavila dosežke ZZV MS na področju promocije zdravega življenjskega sloga in zmanjševanja neenakosti v zdravju : »Živimo zdravo« in Strategija za zmanjševanje neenakosti v zdravju
- Uradno sprejeti v članstvo EuroHealthNet-a, evropske organizacije ministrstev in ustanov s področja javnega zdravja kot prva regijska ustanova; udeležba na letni generalni skupščini EuroHealthNeta
- Vabljen predavateljica na največjem dogodku v EU : »Dnevi odprtih vrat – evropski teden regij in mest«; predstavila »Živimo zdravo« in Strategijo za zmanjševanje neenakosti v zdravju, kot edina aktivna udeleženka iz Slovenije iz področja zdravja
- Predstavnica ZZV MS izvoljena za člana Izvršilnega odbora EuroHealthNet-a
- Aktivna udeležba -vabljen predavateljice iz ZZV MS na mednarodnem Simpoziju o kardiovaskularnih boleznih v organih v organizaciji Akademije medicinskih znanosti Hrvatske
- Predstavnica ZZV MS se je udeležila študijskega obiska na temo prehrane v regiji Merseyside, Anglija
- Vzratni obisk predstavnikov Anglije Zavodu in predstavitev dosežkov ZZV MS iz področja promocije zdrave prehrane kot zaključni del projekta HealthClusternet- predstavitev dela ZZV MS na področju promocije zdrave prehrane
- Vabljeni predavatelji na konferenci Health and local communities - Madžarska (Friedrich Ebert Stiftung, Orsagos Egeszsegfejlesztési Intezet)

3.3.3. ODDELEK ZA HIGIENO IN EPIDEMIOLOGIJO

HIGIENA PREHRANE

Na področju higiene prehrane smo v letu 2007 sodelovali v notranjem nadzoru v obratih za proizvodnjo, obdelavo in promet z živili na območju pomurske regije. Sodelovanje pri notranjem nadzoru smo opravljali pri pogodbenih partnerjih.

V letu 2007 smo s posameznimi nosilci dejavnosti v živilskih obratih sodelovali pri pripravi in korekcijah dokumentacije za uvajanje HACCP sistema

Obseg dela na področju higiene živil že nekaj upada. Zaradi sprememb v zakonodaji in napačnega razumevanja pomena notranjega nadzora nosilci živilske dejavnosti prekinjajo pogodbeno razmerje z Zavodom, oz. zelo omejujejo vsebino nadzora (ponavadi se opravi samo odvzem enega vzorca živila enkrat na leto).

Splošna ocena higienskega stanja v obratih za proizvodnjo, obdelavo in promet z živili

Pri sodelovanju v notranjem nadzoru v obratih (Tabela 1) smo ocenjevali sanitarno-higienske razmere, z vodji obratov oz. nosilci dejavnosti in zaposlenimi osebami smo opravili razgovore ter z metodo opazovanja preverili izvajanje delovnih postopkov skladno z načeli dobre higienske prakse in HACCP principi. Za preverjanje snažnosti delovnih površin v obratih smo odvzemali vzorce brisov na snažnost, za preverjanje varnosti živil, pripravljenih v obratu pa vzorce živil za mikrobiološke preiskave.

Na osnovi opravljenega pregleda, ugotovitev ob pregledu in rezultatov laboratorijskih analiz odvzetih vzorcev (briso in živil) za mikrobiološke preiskave, smo izdelali oceno stanja ter podali predloge za odpravo ugotovljenih pomanjkljivosti, v obliki pisnega izdelka oz. poročila.

Poleg higienskega stanja in opremljenosti kuhinj smo preverjali ali imajo v obratu izdelane spremljajoče programe, ki so potrebni za uspešno izvajanje HACCP sistema v notranjem nadzoru.

Najpogostejši problemi s katerim smo se v letu 2007 srečevali pri opravljanju svojega dela je bil nepopolno izdelana HACCP dokumentacija, ter nepravilno ali nedosledno vodenje zapisov po HACCP planu. Tako stanje na terenu nakazuje, da v nekaterih živilskih obratih notranji nadzor ki temelji na osnovah HACCP sistema ni uspešno vzpostavljen in učinkovito izvajan, kar pomeni da v takih obratih varnosti živil v vseh fazah proizvodnje ni zagotovljena.

Poleg tega še vedno obstajajo obrati v katerih se ugotavlja neustrezna sanitarno-tehnična ureditev (utesnjenost in pomanjkanje prostora za dosledno ločitev čistega in nečistega dela in s tem križanje poti), neprimerna opremljenost in dotrajanost kuhinjske posode in opreme. To pomeni, da v teh obratih niso zagotovljeni vsi pogoji za varno pripravo in shranjevanje živil. Velik problem v mnogih obratih predstavlja tudi premalo število zaposlenih oseb in s tem v zvezi težave pri organizaciji dela, kar nenazadnje vpliva na dosledno izvajanje načel dobre higienske prakse pri pripravi živil oz. gotovih jedi.

Glede na rezultate opravljenih sanitarno-higienskih pregledov in odvzetih briso na snažnost, smo od skupaj 269 opravljenih pregledov v 53 primerih (19,7%) obrat ocenili kot nesnažen. Največ nesnažnih obratov, glede na mikrobiološke rezultate odvzetih briso na snažnost, je med zasebnimi obrati. Najmanjši odstotek nesnažnih obratov, tako kot vsako leto ugotavljamo v ustanovah javnih zavodov kot so domovi starejših občanov, šole, vrtci, bolnišnica.

Tabela 1. Število opravljenih sanitarno higienskih pregledov v kuhinjah obratov javne prehrane, proizvodnji in prometu živil v Pomurju v letu 2007

Dejavnost	Snažni	%	Nesnažni	%	Skupaj
Slaščičarna - privat	1	33,3	2	66,7	3
Gostilna - družbena	11	42,3	15	57,7	26
Gostilna - privat	12	60,0	8	40,0	20
Izdelava testenin	-				
Obrat družbene prehrane	25	83,3	5	16,7	30
Obrat živ. predelave	2	100,0	0	0,0	2
Pekarna - družbena	2	33,3	4	66,7	6
Pekarna - privat	1	100,0	0	0,0	1
Domovi st. občanov	14	87,5	2	12,5	16
Slaščičarna - družbena	3	75,0	1	25,0	4
Vrtec - kuhinja	59	95,2	3	4,8	62
Splošna bolnišnica-k	8	100,0	0	0,0	8
Šola - kuhinja	72	87,8	10	12,2	82
Trgovina	4	80,0	1	20,0	5
Turistične kmetije	1	33,3	2	66,7	3
Skladišča živil	1	100,0	0	0,0	1
Skupaj	216	80,3	53	19,7	269

Legenda: Snažni = Ustrezno higiensko vzdrževanje v kuhinjskem obratu
 Nesnažni = Neustrezno higiensko vzdrževanje v kuhinjskem obratu

V letu 2007 smo odvzeli vsega skupaj 1363 brisov na snažnost (Tabela 2). V kuhinjah, kjer smo ugotovili v brisih na snažnost prisotnost bolezenskih mikroorganizmov in na splošno slabše higiensko stanje, smo zaposlene v kuhinji opozarjali na dosledno upoštevanje vseh higienskih načel pri delu z živili in na dosledno izvajanje osebne higiene, še posebej na higieno rok (kdaj in kako), saj so bile prav te pogosto onesnažene s Koagulaza pozitivnimi stafilocoki (9,7%)

Tabela 2. Število in rezultati vseh odvzetih brisov na snažnost v kuhinjah obratov javne prehrane proizvodnji in prometu živil v Pomurju v letu 2007

Mesto odvzema	Ustrezen	%	Neustrezen	%	Onesnažen	%	K+Stafilokok	%	Skupaj
Delovna površina	118	90,8	6	4,6	6	4,6	0	0,0	130
Jedilni pribor	392	98,0	4	1,0	3	0,8	1	0,3	400
Kuhinjski pribor	356	89,4	28	7,0	14	3,5	0	0,0	398
Posoda – kuhalna	100	90,1	6	5,4	5	4,5	0	0,0	111
Deske (za kuhano meso)	55	77,5	8	11,3	8	11,3	0	0,0	71
Posoda- plastična	21	91,3	1	4,3	1	4,3	0	0,0	23
Posoda- porcelan, steklo	12	100,	0	0,0	0	0,0	0	0,0	12
Posoda - termos	22	95,7	0	0,0	1	4,3	0	0,0	23
Salamoreznica	5	55,6	2	22,2	2	22,2	0	0,0	9
Roke	155	83,3	5	2,7	8	4,3	18	9,7	186
Skupaj	1236	90,7	60	4,4	48	3,5	19	1,4	1363

Legenda: Neustrezen = Preseženo dovoljeno skupno število mikroorganizmov
 Onesnažen = Prisotnost bakterij fekalnega porekla
 K+stafilokok- ones. = Koagulaza pozitivni stafilokok - onesnažen

V preteklem letu smo za mikrobiološko analizo odvzeli 312 vzorcev živil (Tabela 3). Od vseh odvzetih vzorcev živil je bilo 2,6% živil mikrobiološko oporečnih (preseženo skupno število mikroorganizmov), 3,5% je bilo onesnaženih z bakterijami fekalnega porekla in 1,9% onesnaženih z bakterijo Koagulaza pozitivnim stafilokokom.

Tabela 3. Število in rezultati vseh odvzetih vzorcev živil za bakteriološko analizo v Pomurju v letu 2007

Mesto odvzema	Neopor.	%	SŠM - op.	%	Bakterij	%	K+Stafilokok	%	Skupaj
Drugo	13	72,2	0	0,0	5	27,8	0	0,0	18
Hladne priprav., polpripr.	48	84,2	5	8,8	2	3,5	2	3,5	57
Meso, mesni izdelki	15	88,2	0	0,0	0	0,0	2	11,8	17
Mleko, mlečni izdelki	5	100,	0	0,0	0	0,0	0	0,0	5
Moka, moknati izdelki	2	66,7	0	0,0	1	33,3	0	0,0	3
Sladoledi	9	75,0	0	0,0	2	16,7	1	8,3	12
Slaščice	34	91,9	1	2,7	1	2,7	1	2,7	37
Tople priprav., polpripr.	161	98,8	2	1,2	0	0,0	0	0,0	163
Skupaj	287	92,0	8	2,6	11	3,5	6	1,9	312

Legenda: Hladna got., polgot. živ. = Hladna gotova in polgotova živila
 Topla priprav., polpripr. = Topla pripravljena in polpripravljena živila
 SŠM - op. = Preseženo dovoljeno skupno število mikroorganizmov - oporečna
 Bakterije - op. = Prisotnost bakterij fekalnega porekla - oporečna
 K+stafilokok - op. = Kogulaza pozitivni stafilokok – oporečna

Izvajanje sanitarno-zdravstvenih pregledov gostinskih objektov in izdeaja izvedeniških mnenj za pridobitev obratovalnih dovoljenj

Od 01.01.2007 do 31.07.2007, ko je prišlo do spremembe Zakona o gostinstvu (Ur.l. RS 60/2007), smo na podlagi sklepov iz vseh štirih Upravnih enot pomurske regije, izvajali sanitarno-zdravstvene preglede v gostinskih objektih. Pri ogledih smo ugotavljali ali poslovni prostori izpolnjujejo sanitarno-zdravstvene zahteve za opravljanje dejavnosti, ki je navedena v sklepu.

Vsega skupaj smo v letu 2007 opravili 19 pregledov, od tega 17 na območju UE Murska Sobota, 1 na območju UE Lendava in 1 na območju UE Ljutomer (tabela št. 1).

Sanitarno-zdravstveni pregled objekta na terenu je obsegal:

- ogled poslovnih prostorov in opreme v objektu
- izdelava zapisnika o ugotovljenem stanju

Na podlagi ugotovitev ob pregledu obrata in izdelanega zapisnika je bilo podano izvedeniško mnenje o izpolnjevanju sanitarno-zdravstvenih pogojev, za opravljanje gostinske dejavnosti, v poslovnih prostorih obrata.

Od izdanih 19 izvedeniških mnenj so bila vsa mnenja pozitivna, kar pomeni, da so pregledani poslovni prostori izpolnjevali sanitarno-zdravstvene zahteve za opravljanje zaprosene gostinske dejavnosti.

Tabela 4. Število opravljenih sanitarno-zdravstvenih pregledov gostinskih objektov po upravnih enotah v letu 2007

Upravna enota	Število pregledov			Skupaj
	s pozitivnim mnenjem	z negativnim mnenjem	kontrolni	
Murska Sobota	17	0	0	17
Gornja Radgona	-	-	-	-
Lendava	1	0	0	1
Ljutomer	1	0	0	1
Skupaj	19	0	0	19

PITNE VODE

122 198 prebivalcev Pomurja v 27 občinah (4 upravnih enotah) se s pitno vodo oskrbuje v glavnem iz javnih vodovodov 82,5%. Iz treh največjih vodovodov, ki oskrbujejo nad 10.000 prebivalcev, se oskrbuje 47 371 prebivalcev (38,8% vseh prebivalcev v regiji).

Iz 10 vodovodov za oskrbo od 1.000-10.000 prebivalcev se oskrbuje 26 398 prebivalcev (21,6%).

24 543 (20,1%) prebivalcev se oskrbuje iz 132 manjših krajevnih vodovodov, ki oskrbujejo manj kot 1.000 prebivalcev.

Iz 19 javnih objektov kot so šole, vrtci, stanovanjski bloki, domovi za tujce in podobno se oskrbuje nadaljnjih 550 (0,45% prebivalcev) ter iz 92 objektov za proizvodnjo in promet živil približno 2000 (1,6 % vseh prebivalcev) – Tabela 1.

Preostalih približno 19% prebivalcev se oskrbuje iz lastnih vodopreskrbnih objektov, v katerih se ne izvaja noben nadzor.

Tabela 5. Vodopreskrbni objekti v Pomurju in % prebivalcev ki jih oskrbujejo v letu 2007

Krajevni vodovodi	Število objektov	Število prebivalcev	% prebivalcev
Vodovodi ki oskrbujejo do 1000 prebivalcev	132	24543	20,1
Vodovodi ki oskrbujejo od 1000-10000 preb.	10	26398	21,6
Vodovodi ki oskrbujejo več kot 10000 preb.	3	47371	38,8
Krajevni vodovodi skupaj	145	98312	80,4
Ostali javni vodovodi			
Javni objekti	19	550	0,45
Proizv. in promet živil	92	2000	1,6
Ostali javni vodovodi skupaj	111	2550	2
Skupaj:	256	100862	82,5

Največji vodovodi, ki oskrbujejo več kot 10000 prebivalcev, se nahajajo v bivših občinskih središčih, vodovodi srednje velikosti, ki oskrbujejo od 1000 do 10000 prebivalcev, pa v glavnem v ravenskem delu. V teh predelih je vodooskrba centralizirana. Na Goričkem in v hribovitem delu upravne enote Gornja Radgona (del Slovenskih goric) pa prevladujejo mali vodovodi (ki oskrbujejo manj kot 1000 prebivalcev) in velika razdrobljenost vodooskrbe, tako, da je v nekaterih občinah tudi do 40 vodovodov, ki skupaj oskrbujejo le nekaj več kot 1000 prebivalcev (tabela 2).

Tabela 6. Sistemi za oskrbo s pitno vodo v občinah Pomurja v letu 2007

Občina	Št.prebiv. v občini	Vodov. do 1000 preb.	od 1000 do 10000 preb.	Vodov. nad 10000 preb.	Javni objekti	Proizv. in prom. živil	Skupaj
G.Radgona	12415	6	1	0	4	20	34
Radenci	5328	4	0	0	0	1	5
Sv. Jurij	2906	10	0	0	0	5	15
Velika Polana	1553	2	0	0	0	0	2
Črenšovci	4364	3	2	0	0	0	5
Kobilje	631	1	0	0	0	0	1
Dobrovnik	1374	1	1	0	0	0	2
Lendava	11454	2	0	1	1	0	4
Odranci	1707	0	1	0	0	0	1
Turnišče	3496	0	1	0	0	0	1
Križevci	3553	3	0	0	0	0	3
Veržej	1351	1	0	0	0	0	1
Razkrižje	1357	0	0	0	0	0	0
Ljutomer	12126	5	1	1	1	4	12
Beltinci	8524	1	2	0	2	0	5
Tišina	4283	11	0	0	1	0	12
Cankova	2028	4	0	0	0	11	15
Gor. Petrovci	2288	1	1	0	0	5	7
Šalovci	1745	12	0	0	4	5	21
Hodoš	342	1	0	0	1	0	2
Grad	2354	12	0	0	0	11	23
Kuzma	1641	2	0	0	1	4	7
M. Toplice	6223	19	0	0	4	10	32
M. Sobota	19788	0	0	1	0	1	2
Puconci	6301	7	0	0	1	10	18
Rogašovci	3351	26	0	0	4	9	39
Skupaj	122483	132	10	3	20	93	258

Pravilnik o pitni vodi (Ur. list RS št. 19/04, 35/04, 26/06 in 92/06) deli nadzor nad pitno vodo na notranji, ki ga mora izvajati upravljavec in ki mora biti vzpostavljen na osnovah HACCP sistema (10. člen) ter državni monitoring, ki ga zagotavlja ministrstvo pristojno za zdravje (11. člen).

Notranji nadzor

V okviru notranjega nadzora smo za bakteriološka preskušanja v letu 2007 odvzeli 1793 vzorcev, od česar je 541 vzorcev (30,2%) bilo neskladnih. Najmanj neskladnih vzorcev je bilo v velikih mestnih vodovodih – 12,7% in največ v vodovodih za oskrbo do 1000 prebivalcev – 44,9%. V vodovodih srednje velikosti je bilo 15,7% neskladnih vzorcev (Tabela 3).

285 vzorcev (15,9%) je bilo fekalno onesnaženih in sicer: v največjih vodovodih 3,7%, v vodovodih srednje velikosti 4,7%, v najmanjših krajevnih vodovodih pa 25,7%, v vodovodih za proizvodnjo in promet živil 29,1% in v vodovodih javnih objektov 23,2%.

Kot tudi v prejšnjih letih je razlika v kvaliteti pitne vode med velikimi in majhnimi vodovodnimi sistemi očitna.

Za kemične preiskave je bilo odvzeto 543 vzorcev, od česar je 151 vzorcev (27,8%) bilo neskladnih.

V velikih vodovodih je bilo 12,2% neskladnih vzorcev; v vodovodih srednje velikosti (za oskrbo 1.000 - 10.000 prebivalcev) – 19,7, % in v vodovodih ki oskrbujejo do 1000 prebivalcev 35,9% neskladnih vzorcev (Tabela 4).

Vzrok večjega odstotka kemično neskladnih vzorcev v velikih in srednjih vodovodih je v ciljanih kontrolnih vzorcih odvzetih zaradi neustreznih parametrov ugotovljenih v občasnih preskušanjih, skozi celo leto.

V javnih objektih in objektih za proizvodnjo in promet živil (skupaj 113 objektov) je bilo odvzeto skupaj 244 vzorcev za mikrobiološka in 21 vzorcev za kemična preskušanja. Neskladnih je bilo 109 vzorcev (44,7%) odvzetih za mikrobiološka preskušanja, od tega je 67 vzorcev (27,5%) bilo fekalno onesnaženih. V teh objektih je bilo neskladnih tudi 28,6% vzorcev odvzetih za kemična preskušanja. Rezultati so prikazani v tabelah 3. in 4.

V 3 občinah izven Pomurja (Lenart, Sv. Andraž v slovenskih goricah in Cerkljenjak) s katerimi imamo pogodbe o sodelovanju pri notranjem nadzoru je bilo odvzeto skupaj 63 vzorcev za mikrobiološka in 23 vzorcev za kemična preskušanja.

V 9 podjetjih za proizvodnjo in promet živil, ki so v glavnem priključeni na mestne vodovode M. Sobota in Ljutomer – Lukavci je bilo odvzeto še 195 vzorcev za bakteriološka in 14 vzorcev za kemična preskušanja. Oprečnih je bilo 23 vzorcev (11,7), odvzetih za bakteriološko in 5 vzorcev (35,7%) odvzetih za kemična preskušanja.

Poleg sistematskega nadzora je v tem letu bilo odvzeto po naročilih različnih naročnikov 390 vzorcev za bakteriološke in 61 vzorcev za kemične analize.

Opravljen je bilo 131 dezinfekcij (»kloriranih šokov«) na novih objektih in adaptacijah obstoječih objektov in vodovodnih instalacij ter 215 dezinfekcij (kloriranj) vodnih zajetij po ugotovljeni fekalni onesnaženosti.

Problemi, ki jih pri svojem delu ugotavljamo že več let so naslednji: še vedno ni določenih varstvenih pasov okrog velikega števila vodnih zajetij; predpisani režim v vodovarstvenih pasovih kjer so ti določeni se nepopolno izvaja; dotrajanost in slabo vzdrževanje nekaterih (v glavnem manjših) vodnih objektov; plitva zajetja; neprimerna lokacija zajetij - kar vse predstavlja vzroke za bakteriološko in kemično oporečnost pitne vode, njeno primanjkovalje v sušnih obdobjih ter rizičnost vodooskrbe.

Z upravljavci sistemov za oskrbo s pitno vodo v Pomurju smo sodelovali na podlagi pogodb sklenjenih z našim Zavodom. Pogodbe o sodelovanju pri izvajanju notranjega nadzora pri oskrbi s pitno vodo so sklenjene z vsemi upravljavci v Pomurju. Pogodbene stranke so v glavnem komunalna podjetja, občine in krajevne skupnosti.

V nekaj šol in vrtcev (7) z lastnimi vodopreskrbnimi objekti je ta nadzor opravljen iz sredstev namenjenih za nacionalni program.

Strokovnjaki Zavoda se vključujejo v izvajanje notranjega nadzora, za katerega so odgovorni upravljavci. To sodelovanje z posameznimi upravljavci poteka na različnih nivojih in v različnem obsegu - z odvzemom vzorcev in laboratorijskim analiziranjem (mikrobiološke analize), izdelavo strokovnih mnenj ter z prevzemanjem nekaterih nalog odgovornih oseb za posamezne upravljavce.

Državni monitoring

Zavod je enako kot prejšnjem letu tudi v letu 2007 bil izvajalec monitoringa in sicer v delu odvzema vzorcev za redna preskušanja in izvedbo mikrobioloških laboratorijskih analiz na območju Pomurja.

V okviru državnega monitoringa, ki ga financira Ministrstvo za zdravstvo je bilo odvzeto po 296 vzorcev za mikrobiološka in kemična preskušanja (po 255 vzorcev za redna in po 41 vzorcev za

občasna laboratorijska preskušanja). Neskladnih je bilo 97 vzorcev (38,2%) vzorcev odvzetih za mikrobiološka preskušanja in 1 (0,4%) vzorec odvzet za kemična preskušanja.

V 15,3% vzorcev odvzetih za mikrobiološka preskušanja so ugotovljeni pokazatelji fekalne onesnaženosti (Tabela 5).

V 4 vodovodih, ki oskrbujejo pribl. 3585 prebivalcev (2,9% vseh prebivalcev regije) se ugotavljajo presežene koncentracije nitratov, v 3 vodovodih, ki skupaj oskrbujejo 3052 prebivalcev (2,5%) pa presežene koncentracije pesticidov. V 2 vodovodih za oskrbo skupaj 2377 (1,9%) so bile ugotovljene presežene koncentracije nitratov in desetil-atrazina. V 2 vodovodih za oskrbo skupaj 6047 prebivalcev (4,9%) je bila povišana vsebnost bentazona. V 1 vodovodu, iz katerega se s pitno vodo oskrbuje 1400 prebivalcev je bila ugotovljena povečana koncentracija arzena in 2 vodovodih za oskrbo 2620 prebivalcev zvišana koncentracija mangana in železa.

Rešitev vodooskrbe v regiji vidimo v centralizaciji vodooskrbe, na kar že vrsto let opozarjamo tako javnost, kot tudi lokalne skupnosti. Na ta način bi bili lažje rešljivi problemi lastništva in upravljanja, stroškov določanja varstvenih pasov in odškodnin za izvajanje predpisanega režima v njih, stroškov laboratorijskih analiz, zaposlitev odgovorne osebe in drugi, ki za majhne vodovode predstavljajo praktično nerešljiv finančni problem. S centralizacijo vodopreskrbe bi se zagotovila zdrava pitna voda tudi za približno 20% prebivalcev, ki se sedaj s pitno vodo oskrbujejo individualno.

Za vse obstoječe vodovode je nujno je potrebno strokovno določiti vodovarstvene pasove, predpisati režim, ki se v njih mora izvajati ter izvajanje tega režima strogo nadzorovati.

Po naročilu upravljavcev (na zahtevo zdravstvene inšpekcije) je bilo odvzeto 24 vzorcev pitne vode na prisotnost legionel. Vzorci so bili odvzeti v Bolnišnici, domovih starejših in Zdravstvenem domu Murska Sobota. 4 vzorci so bili neustrezni. Upravljavcem objektov so bila posredovana navodila za preprečevanje razmnoževanja legionel v hišnem vodovodnem omrežju.

V 8 vrtcih so bili odvzeti vzorci peska iz peskovnikov na prisotnost svinca in kadmija.

Tabela 7. Število vzorcev pitne vode odvzetih za bakteriološko analizo v občinah Pomurja v letu 2007 – notranji nadzor

do 1000 prebivalcev*				1000 do 10000 prebival.*				nad 10000 prebival.*				Javni objekti				Proizvod. in promet živil				Skupaj			
štev.	štev.	%	Esch	štev.	štev.	%	Esch.	štev.	štev.	%	Esch	štev.	štev.	%	Esch	štev.	štev.	%	Esch	štev.	št.ev.	%	Esch
vzor.	opor.	opor.	coli	vzor.	opor.	opor.	coli	vzor.	opor.	opor.	coli	vzor.	opor.	opor.	coli	vzor.	opor.	opor.	coli	vzor.	opor.	opor.	coli
719	323	44,9	185	343	54	15,7	16	408	52	12,7	15	69	33	47,8	16	175	76	43,4	51	1793	541	30,2	285

Tabela 8. Število vzorcev pitne vode odvzetih za kemično analizo v občinah Pomurja v letu 2007 – notranji nadzor

Sistemi do 1000 prebiv.*			1000 do 10000 preb.*			nad 10000 prebiv.*			javni objekti			proizv. in prom. živ.			Skupaj		
štev.	štev.	%	štev.	štev.	%	štev.	štev.	%	štev.	štev.	%	štev.	štev.	%	štev.	št.ev.	%
vzor.	opor.	opor.	vzor.	opor.	opor.	vzor.	opor.	opor.	vzor.	opor.	opor.	vzor.	opor.	opor.	vzor.	opor.	opor.
284	102	35,9	188	37	19,7	49	6	12,2	20	5	25	1	1	100	543	151	27,8

* velikost vodovoda (število prebivalcev, ki jih vodooskrbni sistem oskrbuje)

Tabela 9. Število vzorcev pitne vode odvzetih za bakteriološko analizo v občinah Pomurja v letu 2007 – monitoring

do 1000 prebivalcev*				1000 do 10000 prebival.*				nad 10000 prebival.*				javni objekti				proizv. in prom. živ.				Skupaj			
štev. vzor.	štev. opor.	% opor.	Esch coli	štev. vzor.	štev. opor.	% opor.	Esch coli	štev. vzor.	štev. opor.	% opor.	Esch coli	štev. vzor.	štev. opor.	% opor.	Esch coli	štev. vzor.	štev. opor.	% opor.	Esch coli	štev. vzor.	št.ev. opor.	% opor.	Esch coli
135	77	56,7	36	52	12	23,1	0	62	4	6,5	2	6	4	66,7	1	-	-	-	-	255	97	38,2	39

Tabela 10. Število vzorcev pitne vode odvzetih za kemično analizo v občinah Pomurja v letu 2007 – monitoring

sistemi do 1000 prebiv.*			1000 do 10000 preb.*			nad 10000 prebiv.*			javni objekti			proizv. in prom. živ.			Skupaj		
štev. vzor.	štev. opor.	% opor.	štev. vzor.	štev. opor.	% opor.	štev. vzor.	štev. opor.	% opor.	štev. vzor.	štev. opor.	% opor.	štev. vzor.	štev. opor.	% opor.	štev. vzor.	št.ev. opor.	% opor.
135	1	0,7	52	0	0	62	0	0	6	0	0	-	-	-	255	1	0,4

* velikost vodovoda (število prebivalcev, ki jih vodooskrbni sistem oskrbuje)

KOPALNE VODE

Kvaliteto kopalnih vod smo v letu 2007 kontrolirali v 10 urejenih kopališčih v Pomurju. Nadzor se je izvajal na podlagi pogodb sklenjenih z upravljavci kopališč.

V Murski Soboti, Radencih in Lendavi so mestna (letna) kopališča, ki obratujejo samo v kopalni sezoni, ostala kopališča so v glavnem termalna in obratujejo tekom celega leta. Letno kopališče Radenci v letu 2007 ni obratovalo.

Skupno število bazenov v vseh kopališčih je 81, od tega 45 odprtih in 36 pokritih. Od vseh bazenov je 62 bazenov namenjeno odraslim in 19 bazenov otrokom. V enem od kopališč je 16 masažnih kopeli, ki se uporabljajo v terapevtske namene in so tudi prikazani v tabeli (Tabela 7).

Tabela 11. Kopališča v pomurski regiji v letu 2006

Občina	Število kopališč	Urejena kopališča				
		Število bazenov				
		odprti		pokriti		namenski rehabilit.
		odrasli	otroški	odrasli	otroški	
Radenci	2	5	2	7	1	0
Lendava	2	3	1	1	0	0
Ljutomer	1	4	2	0	0	0
Moravske Toplice	2	14	4	18	4	16*
Murska Sobota	2	2	2	3	1	0
Veržej	1	4	2	1	0	0
Skupaj	10	32	13	30	6	16

* 16 masažnih kopeli s termalno vodo

Število vzorcev in obseg laboratorijskih analiz je bil določen na osnovi Pravilnika o minimalnih higienskih in drugih zahtevah za kopalne vode (Ur. 1. RS št 73/03 in 96/06).

V tabeli št. 8 je prikazano število vzorcev odvzetih za laboratorijske analize v letu 2007.

Za bakteriološke analize je bilo odvzeto 833 vzorcev kopalnih vod. Od tega je 154 vzorcev (18,5%) bilo oporečnih (odstotek oporečnih vzorcev se je v različnih kopališčih gibal od 0 do 56).

Za kemične analize je v kopališčih bilo odvzeto 756 vzorcev, od česar je 320 vzorcev (42,3%) bilo oporečnih (odstotek oporečnih vzorcev se je v različnih kopališčih gibal od 2,8 do 73,3%).

129 vzorcev (17,1%) odvzetih za kemične preiskave je bilo neustreznih zaradi povečane koncentracije trihalometanov (THM). Trihalometani so hlapni halogenirani ogljikovodiki s splošno formulo CHX_3 (X = brom, fluor, jod, klor ali njihova kombinacija). Nastajajo kot stranski produkti dezinfekcije npr. s plinskim klorom, natrijevim ali kalcijevim hipokloritom pri reakcijah z prisotnimi organskimi snovmi, ki se nahajajo predvsem v naravnih termalnih vodah, oz. so posledica slabe higiene in ozaveščenosti kopalcev (neuporaba tušev pred vhomom v bazen, uriniranje v bazenu). Nastajanje THM je odvisno od vrste in koncentracije organskih snovi, temperature in pH vrednosti kot tudi od reakcijskega časa, zato je zelo pomembno pravilno dodajanje sveže vode.

Ljudje so izpostavljeni trihalometanom predvsem preko vdihavanja zraka v zaprtih prostorih absorbira pa se tudi skozi kožo.

Zaradi škodljivosti za zdravje ljudi se kot neprimerna za kopanje ocenjuje bazenska kopalna voda v primeru, da znaša vsebnost THM več kot 0,5mg/l.

212 (28%) vzorcev odvzetih za kemične preiskave je bilo neustreznih zaradi neustrezne koncentracije klora od tega 130 vzorcev zaradi prenizke in 82 vzorca zaradi previsoke koncentracije.

V skladu s spremembami Pravilnika o minimalnih higienskih in drugih zahtevah za kopalne vode (Ur. l. RS št 96/06) primernost kopalne vode za kopanje ocenjuje upravljavec sam, v skladu s kriteriji, ki jih pripravi Inštitut za varovanje zdravja RS.

Tabela 12. Laboratorijske analize kopalnih vod v Pomurju v letu 2007

Mikrobiološke analize:	
Število vseh odvzetih vzorcev	833
Število neskladnih vzorcev	154
Odstotek neskladnih vzorcev	18,5
Število vzorcev v katerih je bil izoliran <i>Pseudomonas aeruginosa</i>	34
Odstotek vzorcev v katerih je bil izoliran <i>Pseudomonas aeruginosa</i>	4,1
Število vzorcev v katerih je bila izolirana <i>Legionella pneumophila</i>	12
Odstotek vzorcev v katerih je bila izolirana <i>Legionella pneumophila</i>	1,4
Kemične analize:	
Število vseh odvzetih vzorcev	756
Število neskladnih vzorcev	320
Odstotek neskladnih vzorcev	42,3
Število vzorcev s povečano koncentracijo trihalometanov (THM)	129
Odstotek neskladnih vzorcev zaradi povečane koncentracije THM	17,1
Število vzorcev neskladnih zaradi neustrezne koncentracije klora (Cl)	212
Odstotek vzorcev neskladnih zaradi neustrezne koncentracije Cl	28

ODPADNE SNOVI

Za odlaganje komunalnih odpadkov obstajata 2 urejeni odlagališči komunalnih odpadkov v upravnih enotah Lendava in Murska Sobota. V teh občinah je tudi iz vseh krajev organiziran odvoz smeti. V upravnih enotah Gornja Radgona in Ljutomer ni higiensko primerno urejenih odlagališč za komunalne odpadke in se odvažanje smeti iz oddaljenih vasi ne izvaja.

Število neurejenih »divjih« odlagališč se zmanjšuje, pogosto pa še vedno prihaja do neodgovornega odlaganja odpadkov ter namernih ali slučajnih izlivanja odpadnih tekočin, gnojevke in tudi naftnih derivatov v naravi in obcestnih jarkih. V več krajih poteka izgradnja kanalizacijskih omrežij s čistilnimi napravami. Ugotavljamo, da v naseljih z izgrajenimi čistilnimi napravami le te pogosto ne obratujejo.

DEZINFEKCIJA, DEZINSEKCIJA, DERATIZACIJA

V enoti za DDD se je v letu 2007 obseg dela v primerjavi z letom 2006 zmanjšal na področju dezinfekcije, ponovno pa nekoliko povečal na področju dezinfekcije in deratizacije.

Tabela 13. Skupno število opravljenih DDD storitev

Vrsta storitve	Število akcij	Število akcij
	2006	2007
Dezinfekcija	11	9
Dezinsekcija	153	198
Deratizacija	1308	1433

Dezinfekcija

Število opravljenih storitev na področju dezinfekcij je bilo že nekaj let na enaki ravni, le da se je spreminjala vrsta opravljenih dezinfekcij. V letu 2005 je prišlo do 50 % padca storitev, v letu 2006 še dodatno, v letošnjem letu pa beležimo skoraj enako število opravljenih kot v prejšnjem letu. Pričakovani padec je bil načrtovan in je predvsem na račun spremembe veterinarske zakonodaje z vstopom na enotni Evropski trg, ko opravljanje dezinfekcij prevoznih sredstev znotraj EU ni več potrebno. Zaradi pojave kužne bolezni – svinska kuga na Hrvaškem v obmejnem pasu smo opravljali obsežno akcijo razkuževanja vozil na mejnem prehodu Razkrižje. Skupno smo opravili dezinfekcijo 52 osebnih in tovornih vozil. Dezinfekcije smo izvajali s preparatom Virkon S.

Tabela 14. Dezinfekcija

Vrsta objekta	Število akcij	Število akcij
	2006	2007
Živinorejski objekti	3	-
Kamioni za prevoz živali	5	2
Živilsko pred. industrija	-	-
VVZ, Šole	-	-
Gostinski objekti	-	-
Drugo(klima, proizv.prost.)	3	7

Dezinsekcija

Dezinsekcije smo, tako kot že vsa leta doslej, izvajali v gostinskih objektih, zdraviliščih, živilsko predelovalni industriji ter v delovnih organizacijah katerih narava dela zahteva uničevanje insektov tako plazečih, kot letočih insektov, v letošnjem letu še posebej na področju uničevanje insektov pri skladiščenju žitaric in njihovi predelavi, zaradi česar je število opravljenih dezinsekcij v lanskem letu nekoliko poraslo.

Dezinsekcije opravljamo na različne načine, odvisno od vrste prisotnih insektov, stanja objekta, higiene v objektu in glede možnosti njihovega uničevanja z razprševanjem, zamegljevanjem, obrizgavanjem in postavljanjem feromonskih vab ter fumigacijo.

Dezinsekcije izvajamo z insekticidnimi preparati, ki imajo dovoljenje za uporabo. So v večini na bazi piretrina in permetrina v različnih oblikah ter različne oblike fostoxina.

Tabela 15. Dezinsekcija

Vrsta objekta	Število akcij	
	2006	2007
Delovne organizacije	103	134
Živilsko pred. industrija	21	35
Trgovine	7	12
Naselja	10	9
VVZ, šole	7	2
Gostinski objekti	3	3
Drugo	2	3

Deratizacija

Deratizacijo smo sistematično izvajali dvakrat letno (pomlad, jesen), odlagališča odpadkov od 2-4 krat letno. V letošnjem letu nismo izvajali deratizacije stanovanjskih objektov v M.Soboti, kakor tudi ne kanalizacijskega sistema M.Sobota. Skupno je število opravljenih storitev nekoliko naraslo zaradi pojavljanja novih podjetij, kakor tudi izvedbe deratizacije na določenih področjih na katerih se sicer do sedaj deratizacija ni izvajala in se je pojavil problem s podganami. Živilska industrija je ponovno dvignila število izvedenih deratizacij zaradi problematike z glodalci. Sistematično deratizacijo smo izvajali na področju upravnih enot Gornja Radgona, Murska Sobota, Lendava in delno Ljutomer.

Tabela 16. Deratizacija

Vrsta objekta	Število akcij	
	2006	2007
Delovne organizacije	865	869
Privatne trgovine	84	165
Naselja	56	50
VVZ, šole	213	215
Stanovanjski bloki	24	21
Živilska industrija	57	97
Živinorejski objekti	9	4
Drugo	4	17

Pri stanovanjskih objektih je zajeto število akcij v letu 2007 glede na upravljalce stanovanjskih objektov. Skupno število stanovanjskih enot, kjer smo deratizacijo opravili pa je 5156.

Za deratizacijo uporabljamo sredstva na bazi bromadiolona, flokumafena, cumatetralila in difetialona.

NALEZLJIVE BOLEZNI

Na področju Pomurja je bilo v letu 2007 prijavljenih 3422 primerov nalezljivih bolezni, kar je za 648 primerov več kot v lanskem letu (18,9 %). Morbiditeta je bila 280/ 10 000 prebivalcev. Najvišjo stopnjo obolevnosti smo registrirali v upravni enoti G.Radgona (386,8), najnižjo pa v upravni enoti M.Sobota (235,6).

Tabela 17. Deset najpogostejših nalezljivih bolezni v letu 2007 v Pomurju

Bolezen	Štev. prijav	Število hospitaliziranih
Norice	918	1
Enterokolitis	770	104
Streptokokni tonzilitis	238	4
Šen	182	56
Lyme boreliozis	161	10
Škrlatinka	136	3
Herpes zoster	120	1
Mikrosporoza	116	0
Rotaviroza	113	64
Črev. virusne inf. neopredeljene	102	0
Skupaj	2856	243

Respiratorne nalezljive bolezni

V lanskem letu smo prejeli 1282 prijav iz te skupine (v letu 2006 pa 901).V tem številu niso všteti prijavljeni primeri akutnih respiratornih infektov in gripe.Bolezni iz te skupine so predstavljale 37,4 % vseh prijetih prijav.. Med kapljičnimi nalezljivimi boleznimi so bile po številu prijav na prvem mestu norice, akutni tonsilitisi in faringitisi,sledila jim je škrlatink.. Za noricami vsako leto oboleva veliko število otrok, v večini primerov gre za sporadično obolevanje ali pa se bolezen pojavlja v obliki manjših epidemij. V minulem letu je bilo prijavljenih 32,7% več noric kot v letu 2006.

V letu 2007 smo nadaljevali s spremljanjem gripe in akutnih respiratornih infektov po koledarskih tednih. V sezoni 2006/2007, od 40. tedna v letu 2006 do 20. tedna v letu 2007 smo prejeli 3456 prijav akutnih respiratornih infektov, gripe in gripi podobnih obolenj. Te prijave smo prejeli od tistih treh izbranih zdravnikov, ki sodelujejo v mreži mednarodnega spremljanja gripe.Od ostalih zdravnikov v Pomurju smo prejeli še 21885 prijav.

Bolezni proti katerim cepimo

V letu 2007 je bilo prijavljenih 29 primerov oslovskega kašlja in 1 primer mumpsu. Za oslovskim kašljem so zbolevali v glavnem otroci, ki obiskujejo osnovno šolo.

Črevesne nalezljive bolezni

V letu 2007 smo prejeli 1259 prijav črevesnih nalezljivih bolezni, kar predstavlja 37% vseh prijavljenih nalezljivih bolezni. 69,3%vseh prijav iz te skupine so predstavljali enterokolitisi neopredeljene etiologije (872 primerov). Na drugem mestu so bile rotaviroze, sledile so jim sasalmonelozne okužbe, kampilobakterioze, , neopredeljene bakterijske okužbe s hrano,druge bakterijske črevesne infekcije. V preteklem letu smo registrirali 5 primerov šigeloze.

Tabela 18. Črevesne nalezljive bolezni v Pomurju v letu 2007

Obolenje	Št. prijavljenih	Št. hospitaliziranih
Enterokolitis	770	104
Rotaviroza	113	94
Črev. vir. infek.- neopred.	102	0
Salmoneloza	82	66
Kampilobakterioza	64	35
Virusni enteritis- Calici v.	62	49
Bakt. zas. s hrano – neopred.	26	9
Adenoviroza	19	16
Enterokolitis – Cl.diddicile	7	5
Sh.sonnei	5	4
Akutna gastroenteropatija	4	3
Yersinia enterocol.	2	0
Druge opred. zas. s hrano	1	1
Enteritis – e.coli	1	1
Stafilokokna zas . s hrano	1	1
Skupaj	<i>1259</i>	<i>388</i>

Tabela 18/a: Pojavljanje nekaterih črevesnih nalezljivih boleznih v zadnjih petih letih

Leto	Enterokolitisi	Salmoneloza	Kampilobakterioza
2003	417	535	82
2004	517	383	64
2005	534	155	97
2006	675	126	68
2007	770	82	64

Parazitarne nalezljive bolezni

V letu 2007 smo registrirali 55 primerov parazitarnih nalezljivih boleznih, ki so predstavljale 1,6% vseh prijav. Prijavljenih je bilo 48 primerov scabiesa in 7 primerov entrobias.

Zoonoze

V lanskem letu smo zabeležili 6 primerov hemoragične mrzlice, kar je največ odkar beležimo to bolezen, 1 leptospirozo in 1 primer tularemije. Pri epidemiološkem poizvedovanju smo zvedeli, da vsi, ki so zboleli za hemoragično mrzlico in leptospirozo so odelovali kmetijske površine ali pa opravljali razna dela v gozdu.

Transmisivne nalezljive bolezni

V preteklem letu smo registrirali 161 primerov borelioze (toliko kot v letu 2006) in 3 primerov klopnega meningoencefalitisa (lani 19 primerov).

Sepse

V letu 2007 smo zabeležili 107 primerov sepse. V 12 primerih je šlo za streptokokne okužbe, v 1 primeru je bila povzročitelj listerija, v 94 primerih pa je šlo za druge povzročitelje. Za posledicami sepse je umrlo 16 obolelih.

Ostale nalezljive bolezni

V letu 2007 smo prejeli 18 prijav meningitisa in encefalitisa.

V 15 primerih je povzročitelj bil virus, v 3 primerih pa je šlo za bakterijsko okužbo.

V preteklem letu smo prejeli po 1 prijavo kroničnega hepatitisa B in C ter 2 prijavi hepatitisa A. Zabeležili smo tudi 2 primera nosilstva virusa hepatitisa B.

Tabela 19. Prijavljene nalezljive bolezni v Pomurju v letu 2007

DIAGNOZA	G.RADGONA	LENDAVA	LJUTOMER	M.SOBOTA	POMURJE
NORICE	169	65	124	560	918
ENTEROKOLITIS	200	283	100	187	770
STREPTOKOKNI TONZILITIS	108	30	79	21	238
ŠEN	30	26	51	75	182
LYME BORELIOZA	52	13	29	67	161
ŠKRLATINKA	38	22	18	58	136
ZOSTER BREZ ZAPLETA	28	21	13	58	120
MIKROSPOROZA	46	25	10	36	117
ROTAVIROZA	15	29	18	51	113
ČREVESNE VIR. INFEK.- NEOPRED.	4	40	40	18	102
DRUGE SEPSE	10	15	11	58	94
SALMONELOZA	28	14	15	25	82
KAMPILOBAKTERIOZA	15	14	4	31	64
VIRUSNI ENTERITIS-CALICI V.	10	11	13	28	62
SKABIES	6	6	13	23	48
STREPTOKOKNI FARINGITIS	17	14	8	6	45
OSLOVSKI KAŠELJ		1	3	25	29
BAKT. ZAST. S HRANO-NEOP.	8	3	9	6	26
ADENOVIROZA	3	5	3	8	19
VIRUSNI MENING.- NEOPRED.	3	3	3	6	15
STREPTOKOKNA SEPSA	2	3	1	6	12
INFEKCIJSKA MONONUKLEOZA		5	3	4	12
ENTEROKOLITIS - CL. DIFFICILE		2	1	4	7
ENTEROBIOZA		2	3	2	7
HMRS		2	1	3	6
GRIŽA	1			4	5
AKUTNA GASTROENTEROPATIJA		1	2	1	4
VROČICA Q	1		1	2	4
KLOPNI MENINGOENCEFALITIS	1	2			3
BAKTERIJSKI MENINGITIS		1		2	3
NOSILEC POVZROČITELJA HEPATITISA B				2	2
HEPATITIS A				2	2
YERSINIA ENTEROKOLITIKA	1			1	2
DRUHE OPRED. ZAS. S HRANO		1			1
ENTERITIS - E. COLI		1			1
TULAREMIJA		1			1
LEPTOSPIROZA				1	1
LISTERIJSKA SEPSA		1			1
STAFILOKOKNA ZAST S HRANO		1			1
KRONIČNI VIR. HEPATITIS B		1			1
KRONIČNI VIR. HEPATITIS C	1				1
MUMPS		1			1
AKUT. INF. ZG. DIHAL				1	1
DRUGE BAKT. PLJUČNICE				1	1
BRONHOPNEVMONIJA- NEOPRED.				1	1
SKUPAJ	797	665	576	1384	3422
MORBIDITEATA / 10000	386,8	271,4	313,7	235,6	280

Izbruhi bolezni v letu 2007

V letu 2007 ni bilo nobenega izbruha obolenj.

Tabela 20. Ostale epidemiološke ankete v letu 2007

Obolenje	Št.anket
Leptospiroza	1
Tularemija	1
HMRS	6
Skupaj	8

Zdravstveni nadzor nad klicenosci

Pri osebah pri katerih so iz koprokultur izolirani mikororganizmi, salmonele, šigele, kampilobakter, jersinia, izvajamo epidemiološki nadzor zaradi preprečevanja nadaljnega širjenja povzročitelja. Istočasno, če je zato podana indikacija nadziramo tudi družinske člane, ki živijo v skupnem gospodinjstvu s klicenoscem.

Tabela 21. Nadzor nad klicenosci v Pomurju v letu 2007

Tip	Število izoliranih	Klicenosci
S. ENTERITIDIS	74	
S. GRUPE B	5	
S. GRUPE C1	1	
S. INFANTIS	1	
S. COLN	1	
S. AGONA	1	
S. TYPHI MURIUM	1	
S. STANLEYVILLE	1	
CAMPYLOBACTER JEJUNI	66	1
CAMPYLOBACTER SPP.	3	
CAMPYLOBACTER COLI	1	
YERSINIA ENTEROCOL	2	
SHIGELLA SONNEI	5	
Skupaj	161	

Klicenoštvo je v povprečju trajalo 1 mesec. V stolpcu » število klicenoscev« mislimo na osebe, pri katerih je povzročitelj bil izoliran na sistematskih pregledih, oz. pri družinskih članih obolelih, ki pa niso razvili kliničnih znakov bolezni.

UKREPI ZARADI PREPREČEVANJA ŠIRJENJA NALEZLJIVIH BOLEZNI

V enoti za nalezljive bolezni smo opravljali zdravstvene preglede oseb, ki so pod zdravstvenim nadzorstvom zaradi širjenja nalezljivih bolezni (osebe zaposlene v proizvodnji, predelavi, obdelavi, prodaji živil ter pri razdeljevanju hrane, pri preskrbi prebivalstva s pitno vodo) in preglede ob epidemioloških indikacijah.

Tabela 22. Zdravstveni pregledi oseb zaposlenih pri delu z živili

Dejavnost	Obdobni pregledi	Pregled in svetovanje-epidem. indikacije	Odvzete koprokulture		Odvzeti brisi nosu in žrela	
			neg	poz	neg	poz
Proizvodnja in promet z živili	5	7	128		94	33
					8x enterotoksin	
Šole in zavodi za otroke in mladino	2	1	1	1		
Skupaj	7	8	129	1	94	33

Pri opravljanju zdravstvenih pregledov oseb iz omenjenih skupin, opravljamo tudi zdravstveno svetovanje o možnosti prenosa nalezljivih bolezni v zvezi z delom vsakega posameznika. Poučevanje o načinih prenosa in možnostih preprečevanja širjenja povzročiteljev nalezljivih bolezni poteka tudi v okviru usmerjenih letnih usposabljanj, ki jih morajo imeti zaposleni pri delu z živili in v katerih kot predavatelji sodelujemo strokovni delavci enote za nalezljive bolezni.

V letu 2007 smo v ambulanti zavoda opravili 7 preventivnih pregledov, odvzeli 130 koprokultur ter 127 brisov nosu in žrela za kontrolo na klicenoštvo. Pregledov v primeru epidemioloških indikacij po Pravilnik o zdravstvenih zahtevah za osebe, ki pri delu v proizvodnji in prometu z živili prihajajo v stik z živili je bilo opravljenih 8, kar je manjši delež kot v letu 2006 in se pri tem sprašujemo, kako se pravilnik, glede zdravstvenega nadzora oseb pri delu z živili, izvaja v praksi.

Zdravnica epidemiologije je sodelovala pri številnih zdravstveno vzgojnih aktivnostih (predavanja, radijske oddaje, članki v časopisu, lokalne TV postaje), ki obravnavajo nalezljive bolezni, njihovo preprečevanje in obvladovanje.

ORGANIZACIJA IN NADZOR CEPLJENJ V POMURJU

Epidemiološka služba kot že vrsto let je tudi v letu 2007 spremljala izvajanje preventivnega cepljenja na področju regije ter nudila strokovno pomoč posameznim izvajalcem cepljenja.

Obvezna cepljenja v Pomurju izvajajo v otroških in šolskih dispanzerjih v vseh zdravstvenih domovih in pri zasebnih otroških oz. šolskih zdravnikih v Lendavi, Šafarskem in M. Soboti. Tako je potekalo cepljenje predšolskih in šolskih otrok na dvanajstih cepilnih mestih. Potek cepljenja spremljamo z računalniškim programom Capi 2000, ki je inštaliran pri vseh izvajalcih cepljenja, za njegovo vzdrževanje pa skrbi naš zavod.

Probleme, ki se pojavljajo v zvezi s spremljanjem preventivnega cepljenja odpravljam sproti v sodelovanju z računalničarji in republiško koordinatorico cepljenja na IVZ Ljubljana.

V ambulantni enote za nalezljive bolezni opravljamo cepljenje proti tetanusu in proti davici ter tetanusu, ki je obvezno za odraslo prebivalstvo v RS. Poleg tega obveznega cepljenja izvajamo še cepljenja, ki niso obvezna, so pa priporočljiva za določene rizične skupine prebivalstva (Tabela 7).

Tabela 23. Cepljenja v letu 2007

Cepljenja	Število cepljenih	Število doz
Ana-TE	45	45
DI - TE	36	40
HEPATITIA B – potniki, preventivno in *	90	172
HEPATITIS B – zdravstvena indikacija	2	5
HEPATITIS A – potniki	128	130
HEPATITIS A – zdravstvena indikacija	/	/
HEPATITIS A - ostali	/	/
HEPATITIS A + B - potniki	18	37
KME *	57	105
KME – preventivno (otroci do 16 let)	104	129
KME – preventivno (odrasli)	413	551
PNEVMO 23 – zdravstvena indikacija	12	12
PNEVMO 23 - ostali	85	85
GRIPA	2755	2755
RUMENA MRZLICA	42	42
HEMOFILUS INFLUENCE TIP B	3	4
OTROŠKI PARALIZI – zdravstvena indikacija	4	6
MENINGOKOKNI MENINGITIS	10	10
TIFUS	17	17
HPV	1	1

* izpostavljeni oz. profesionalno ogroženi

V ambulanti za potnike smo potnikom, ki so potovali v države, kjer obstaja nevarnost določenih nalezljivih bolezni (kot so kolera, kuga, virusne hemoragične mrzlice, rumena mrzlica, malarija idr.), svetovali glede kemoprofilakse in cepljenja (prikaz v Tabeli 7). 47 osebam smo priporočali profilakso z antimalaričnimi sredstvi (tablete Lariam in Malaron).

ANTIRABIČNA DEJAVNOST

V antirabični ambulanti zavoda smo v letu 2007 obravnavali 218 oseb po ugrizu divjih in domačih živali. 45 obravnavanih oseb smo cepili proti steklini. Pri nobeni živali, ki je povzročila poškodbo pri ljudeh steklina laboratorijsko ni bila dokazana. Indikacijo za cepljenje proti steklini smo v večini primerov postavili zaradi ugriza neznanih živali.

Tabela 24. Starost postekspozicijsko cepljenih oseb proti steklini

Starost	0-6	7-9	10-14	15-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	70 in več
Število	2	2	2	2	4	5	7	14	2	5

Tabela 25. Cepljenje poškodovanih oseb (postekspozicijsko)

Vrsta Ekspozicije	Cepljenje in seroprofilaksa			Skupaj
	A	B	C	
A				
B	20	1		21
C	21	3		24
Skupaj	41	4		45

Vrsta ekspozicije: a) dotik z živaljo, brez kontakta s slino, nepoškodovana koža
 b) dotik s slino živali, praske, lažje ugriznine (skozi obleko, na telesu in okončinah, koža poškodovana)
 c) kontakt s slino stekle živali ali ugriz in vsak ugriz v predelu glave, obraza, vratu in prstov

Cepljenje po shemi A preekspozicijsko cepljenje
 B pospešeno preekspozicijsko cepljenje
 C postekspozicijsko cepljenje
 D simultana postekspozicijska obravnava

Tabela 26. Vrste živali, ki so povzročile poškodbe cepljenih

Žival	Število
Pes	29
Mačka	12
Miš	1
Druga žival	1
Stik z vabo- cepivom	2
Skupaj	45

Postopek antirabične obravnave izvajamo na podlagi Zakona o nalezljivih boleznih (Ur.list SRS 69/95) in je enoten v celi državi. Ta postopek predvideva v primeru poškodbe od znane domače živali 10 dnevno veterinarsko opazovanje živali. V tem času veterinar pregleda žival 1. 5.in10. dan in izda potrdilo o zdravstvenem stanju živali. Če žival po 10 dnevnem opazovanju ostane zdrava in ne kaže znakov stekline, poškodovanca proti steklini ne cepimo.

3.3.4. ODDELEK ZA MIKROBIOLOGIJO

Laboratorij opravlja več nalog. Pri svojem delu smo vpeti v slovenski in evropski javnozdravstveni sistem.

Usmerjeni smo predvsem v regionalno in nacionalno problematiko, nekateri programi so hkrati del mednarodnih projektov. Z delovanjem na večih ravneh lahko najboljše pomagamo pri obvladovanju nalezljivih bolezni, ki ne poznajo meja. Ob tem raziskujemo javnozdravstvene probleme in objavljamo rezultate.

Sodelujemo z epidemiološko službo v zavodu in s sorodnimi organizacijami v Sloveniji ter različnimi zdravstvenimi organizacijami, zlasti v naši regiji.

Skrb za strokovnost dela, izobraževanje in razvoj.

V letu 2007 se je nadaljevalo dopolnjevanje sistema kakovosti. Nadaljevali smo z aktivnostmi povezanimi z akreditacijo Laboratorija za pitne vode in implementacijo zahtev Pravilnika o pogojih, ki jih morajo izpolnjevati laboratoriji za izvajanje preiskav na področju laboratorijske medicine.

Usposobljenost za delo preverjamo z internimi in eksternimi kontrolami. Nadaljevali smo z eksternim preverjanjem preko Health Protection Agency (HPA) UK, in EARSS-a (European Antimicrobial Resistance Surveillance System). V tem strokovno in finančno zahtevnem medlaboratorijskem preverjanju usposobljenosti prejemamo in analiziramo vzorce, ki jih pošiljajo organizatorji različnih shem. Na vseh področjih preverjanja so naši rezultati zelo dobri.

Laboratorij za medicinsko mikrobiologijo je sodeloval v programih preverjanja usposobljenosti s področja serologije z določanjem toksoplazemskih protiteles z encimsko imunsko in imunofluorescentno tehniko, mikologije in bakteriologije s preiskavo kontrolnih vzorcev na povzročitelje (izolacija in identifikacija) in določanjem občutljivosti bakterij za antibiotike.

Na področju sanitarne mikrobiologije smo prav tako sodelovali z angleškim HPA-jem in sicer v shemi za vzorce živil (Food EQA Scheme) ter shemi za indikatorske mikroorganizme v vzorcih vod (EQUAL Scheme for Indicator Organisms). Uvedli smo tudi preverjanje kvantitativnih metod z v našem laboratoriju pripravljenimi kontrolnimi vzorci.

Udeleževali smo se različnih izobraževanj in strokovnih srečanj, na nekaterih smo tudi aktivno sodelovali. Znotraj laboratorija je potekalo izobraževanje vseh sodelavcev s študijem navodil, s sestanki in predvsem s praktičnim delom pod nadzorom usposobljenih oseb.

Pomembnejše izboljšave

- z nakupom programa K21 za analizo podatkov v MBL programu smo posodobili laboratorijski informacijski sistem
- vpeljali smo novo, ciljno preiskavo na vankomicin rezistentne enterokoke (VRE)
- izboljšali smo agar za izolacijo ESBL izolatov
- v preiskavo na MRSA smo vpeljali nova kromogena gojišča, ki izboljšajo preiskavo, predvsem omogočajo hitrejši potek preiskave, so pa bistveno povečala materialne stroške.
- novo kromogeno gojišče (Agar Listeria Ottaviani –Agosti), za kvantitativno preiskavo živil na Listerijo

Osnovna področja dela v laboratoriju za medicinsko mikrobiologijo so:

1. preiskave vzorcev medicinske mikrobiologije za potrebe naročnikov neposredno za posameznega bolnika (vključno delo za epidemiološko dejavnost ZZV M. Sobota)
2. sodelovanje z drugimi regionalnimi zdravstvenimi organizacijami, predvsem z regionalno bolnišnico.
3. delo v dejavostih, ki so pomembne za nacionalni in mednarodni nivo, predvsem s področja epidemiologije povzročiteljev in njihove odpornosti na antibiotike.

1. preiskave vzorcev medicinske mikrobiologije za potrebe naročnikov neposredno za posameznega bolnika (vključno delo za epidemiološko dejavnost ZZV M. Sobota)

V laboratoriju za medicinsko mikrobiologijo opravljamo preiskave različnih vzorcev bolnikov za potrebe drugih zdravstvenih organizacij v regiji (javnih in zasebnih) ter delo za epidemiološko službo našega ZZV.

Najpogostejše primarne preiskave (primarna preiskava je preiskava, narejena neposredno iz vzorca) v laboratoriju za medicinsko mikrobiologijo so navedene v tabeli 1.

V letu 2007 smo naredili skupaj 25.601 primarnih preiskav, kar je za 2,5 % več kot leta 2006 in za 2,5 % manj kot leta 2005.

Na povečanje v primerjavi z letom 2006 je verjetno vplivala epidemiološka situacija. Tri mikrobiološko - epidemiološko pomembne značilnosti leta 2007 so naslednje:

1. **pogosti so bili kalicivirusi (Norovirus) in rotavirusi (oboje skladno z evropskimi trendi).** Na kaliciviruse smo preiskali 690 vzorcev blata in 17 % preiskav je bilo pozitivnih. Na rotaviruse smo preiskali 762 vzorcev blata in 16,6 % je bilo pozitivnih.
2. **povečalo se je število invazivnih izolatov iz hemokultur.** Število hemokultur se je povečalo za 4,8 %, število izolatov pa je naraslo za **13,5 %** (319 izolatov leta 2006, 362 izolatov leta 2007).
3. **prvič smo v Pomurju osamili VRE *Enterococcus faecium*** (en izolat). Te bakterije so epidemiološko zelo pomembne, saj so večkratno odporne, vključno na vankomicin. VRE so precej odporni na vplive okolja, zdravljenje okužb z njim je izredno zapleteno, ker so odporni proti številnim antibiotikom. Izolat smo našli pri bolniku neposredno po preselitvi iz terciarne ustanove .

Za vse naročnike smo posodobili in na naši spletni strani objavili seznam preiskav laboratorija za medicinsko mikrobiologijo in navodila za odvzem in pošiljanje vzorcev:

- **Seznam mikrobioloških preiskav v laboratoriju za medicinsko mikrobiologijo Zavoda za zdravstveno varstvo Murska Sobota**
- **Priročnik laboratorija za medicinsko mikrobiologijo Zavoda za zdravstveno varstvo Murska Sobota**

2. sodelovanje z drugimi regionalnimi zdravstvenimi organizacijami, predvsem z regionalno bolnišnico.

Glede sodelovanja z drugimi zdravstvenimi organizacijami mislimo na sodelovanje, ki ni vezano le na posamezno preiskavo in njen neposredni pomen za bolnika. Sodelovali smo pri sestankih komisije za antibiotike in komisije za obvladovanje bolnišničnih okužb (KOBO) na različne teme, pripravili smo gradiva za ti komisiji. KOBO oziroma od nje določene osebe smo sprotno obveščali o izolaciji večkratno odpornih mikroorganizmov. Sodelovali smo pri pripravi navodil za odvzem, transport in začasno shranjevanje vzorcev za mikrobiološke preiskave v okviru delovne skupine za pripravo standardov zdravstvene nege SB M. Sobota. Z našo epidemiološko službo smo tesno sodelovali pri obvladovanju epidemiološke situacije. Za regionalne potrebe smo analizirali odpornost regionalnih izolatov epidemiološko pomembnih bakterij

3. delo v dejavnostih, ki so pomembne za nacionalni in mednarodni nivo, predvsem s področja epidemiologije povzročiteljev in njihove odpornosti na antibiotike.

Del našega dela poteka na osnovi ustreznih mikrobiološko epidemioloških dogovorov. Gre za epidemiološko pomembne podatke na nacionalni ravni, pri nekaterih programih smo hkrati vpeti v mednarodne mreže. Naloge so številne, sodelujemo na rednih slovenskih sestankih epidemiologov in mikrobiologov in pri tam dogovorjenih programih.

Obsežnejše mikrobiološke naloge so bile:

- za nacionalne potrebe smo določali občutljivost za antibiotike pri salmonelah, izoliranih v našem laboratoriju: podatke smo vpisovali v tabele projekta in odposlali koordinatorici programa, izolate zamrzili. Gre za slovenski program, vpet v mednarodno mrežo.
- izolatom *Campylobacter jejuni*, ki smo jih osamili v našem laboratoriju smo v okviru nacionalne epidemiološke študije določali občutljivost na antibiotike. Gre za slovenski program, vpet v mednarodno mrežo.
- iz cele Slovenije smo zbirali in analizirali občutljivost za antibiotike pri izolatih bakterij *S. pyogenes* in *S. pneumoniae*, osamljenih iz vzorcev dihal v Sloveniji, kar je že več let potekajoča dejavnost, ki z leti daje vpogled v gibanje odpornosti skozi nekajletno obdobje
- podatke o občutljivosti bakterije *H. influenzae* in izvoru izolatov smo vpisovali v posebne tabele programa, jih obdelali in tabele odposlali koordinatorici projekta.
- sodelovali smo pri spremljanju doma pridobljene MRSA v Sloveniji (CA- MRSA)
- spremljali smo literaturo o celovitem programu za spremljanje odpornih bakterij
- določali smo občutljivost za antibiotike pri invazivnih izolatih *S. pneumoniae*, *H. influenzae* in *N. meningitidis* iz primarno sterilnih tekočin, izpolnili smo protokole in jih skupaj z izolati poslali koordinatorici na IVZ za nadaljnjo analizo.
- European Antimicrobial Resistance Surveillance System (EARSS) zbira podatke o odpornosti proti antibiotikom izbranih invazivnih bakterij (*S. pneumoniae*, *E. coli*, *K. pneumoniae*, *P. aeruginosa*, *S. aureus*, *E. faecalis*, *E. faecium*) iz večih evropskih držav. Sodelujemo z izdelavo posebnih antibiogramov in zbiranju slovenskih podatkov - slovenskemu koordinatorju pošiljamo posebne epidemiološko pomembne podatke za vsak izolat. Podatki sodelujočih držav so dostopni na medmrežju:
http://www.earss.rivm.nl/PAGINA/interwebsite/home_earss.html

Tabela 1: MIKROBIOLOŠKE PREISKAVE NEPOSREDNO IZ VZORCEV KUŽNIN V ENOTI ZA MEDICINSKO MIKROBIOLOGIJO V LETU 2007 (= vzorec za preiskavo)

Preiskava	Število
Bakterije in bakterijski toksini	
Preiskava krvi na aerobne bakterije	1.927
Preiskava krvi na anaerobne bakterije	1.718
Preiskava seča na transportnem gojišču na bakterije	1.772
Preiskava seča na bakterije	2.479
Preiskave na patogene črevesne bakterije (blato, izbruhanina)	1.729
Preiskava blata na salmonele, šigele	239
Preiskava blata na jersinijo	1
Preiskava blata na kampilobakter	63
Preiskava na <i>S.aureus</i> - MRSA	2.150
Preiskava na ESBL <i>E.coli</i> , <i>Klebsiella</i> spp.	36
Preiskava na VRE (vankomicin rezistentni enterokok)	8
Preiskava na <i>Bordetella pertussis</i>	7
Preiskava na <i>Staphylococcus aureus</i>	159
Preiskava na <i>Streptococcus agalactiae</i> (skupina B)	99
Preiskava na gonokok	3
Preiskava drugih vzorcev na različne bakterije	2.602
Preiskava drugih vzorcev na aerobne bakterije	1.482
Preiskava drugih vzorcev na anaerobne bakterije	1.458
Preiskava na antigene <i>Chlamydia trachomatis</i>	121
Preiskava na antigen <i>C. difficile</i> toksin A/B	181
Preiskava urina na antigene legionelle	2
Preiskava likvorja ali urina na antigen pnevmokoka	2
Virusni antigeni	
Preiskave blata na rotaviruse in/ali adenoviruse	762
Preiskava blata na kaliciviruse (Norovirus)	690
Preiskava vzorcev dihal na RSV	16
Glive	
Preiskava na glive	238
Paraziti	
Preiskava blata na jajčeca in ciste parazitov	339
Preiskava blata na <i>Cryptosporidium</i> in/ali lamblijo	146
Protitelesa	
ELFA test na IgG protitelesa <i>Toxoplasma gondii</i>	1.404
ELFA test na IgM protitelesa <i>Toxoplasma gondii</i>	1.404
IIF test na IgG protitelesa <i>Toxoplasma gondii</i>	45
Test na avidnost IgG protiteles <i>Toxoplasma gondii</i>	98
EIA test na IgG protitelesa <i>Borrelia burgdorferi</i>	817
EIA test na IgM protitelesa <i>Borrelia burgdorferi</i>	820
Imunoblot na IgG protitelesa <i>Borrelia burgdorferi</i>	284
Imunoblot na IgM protitelesa <i>Borrelia burgdorferi</i>	178
Protitelesa proti <i>Helicobacter pylori</i>	122
Skupno število osnovnih preiskav, narejenih neposredno iz vzorca	25.601

Opomba: sekundarne preiskave, ki sledijo osamitvi izolata (npr. stafilokokni enterotoksin, identifikacije, antibiogrami), v tabeli niso navedene.

Delo v laboratoriju za sanitarno mikrobiologijo

Število vzorcev, ki smo jih preiskali v Enoti za sanitarno mikrobiologijo v letu 2007 je prikazano v tabeli 2.

Število preiskanih vzorcev se je v primerjavi z letom 2006 zmanjšalo za 12,7 % od tega živil (5,7 % manj), brisov na snažnost (21,7 % manj), pitnih vod (5,6 % manj), kopalnih vod (28 % manj). Omeniti velja tudi to, da se je v letu 2007 zmanjšalo število vzorcev preiskanih v okviru monitoringa pitnih vod (60 % manj). Kljub temu nam je v letu 2007 na račun povečanja števila drugih preiskav na področju internega nadzora proizvodnje živil (11,3 % več) uspelo fizični program s področja sanitarne mikrobiologije realizirati 99,4 odstotno.

Tabela 2: PREISKANI VZORCI V ENOTI ZA SANITARNO MIKROBIOLOGIJO V LETU 2007

	Št. vzorcev	Št. preiskanih parametrov
Pitne vode, mineralne vode	2844	13119
Kopalne vode	856	2590
Živila	477	2586
Brisi na snažnost	1510	9066
Predmeti splošne rabe	27	108
Ostali vzorci	1084	3567
SKUPAJ:	6798	31036

Strokovne objave s sodelovanjem avtorjev ZZV MS:

1. Štrumbelj I. in sod. Comparison of MacConkey agar with ceftazidime and CAURI agar for isolation of strains with extended-spectrum beta-lactamases. *Evropski kongres za mikrobiologijo in infekcijske bolezni, Muenchen 2007*. Ta publikacija se nanaša na originalni agar ZZV MS, ki smo ga v letu 2007 še izboljšali (zdaj VACAZ in VACRO agarja za detekcijo ESBL).
2. Štrumbelj I. in sod. Respiratory tract isolates of *Streptococcus pneumoniae* - susceptibility to antimicrobial agents in Slovenia, 2002 and 2004. *Evropski kongres za mikrobiologijo in infekcijske bolezni, Muenchen 2007*.
3. Štrumbelj I. Mikrobiološke metode za dokazovanje ESBL. Predavanje v organizaciji Sekcije za klinično mikrobiologijo, objavljeno na spletni strani Inštituta za mikrobiologijo in imunologijo.
4. Jana Kolman in sod. Pojavljanje MRSA v Sloveniji po podatkih EARSS (od 2000 do 2006). Predavanje v organizaciji Sekcije za klinično mikrobiologijo, objavljeno na spletni strani Inštituta za mikrobiologijo in imunologijo.
5. Irena Grmek Košnik in sod. Spremljanje okužb povzročenih z bakterijo MRSA domačega okolja v Sloveniji. 4. slovenski kongres preventivne medicine, 2007.

3.4. OCENA USPEHA PRI DOSEGANJU ZASTAVLJENIH CILJEV UPOŠTEVAJE FIZIČNE, FINANČNE IN OPISNE KAZALCE DOLOČENE V OBRAZLOŽITVI FINANČNEGA NAČRTA

Programi dela zavoda se na številnih področjih medsebojno dopolnjujejo, financirani pa so iz treh osnovnih virov, in sicer:

- sredstev javnih financ za izvajanje nacionalnega programa (Ministrstvo za zdravje), sredstev pridobljenih na javnih razpisih različnih ministrstev
- sredstev pridobljenih s prodajo storitev za izvajanje javne službe (ZZZS, lokalne skupnosti, mikrobiološke analize za druge zdravstvene zavode...)
- sredstev pridobljenih s prodajo storitev na trgu.

Prihodki iz sredstev javnih financ so predstavljali 25,15% skupnih prihodkov zavoda v letu 2007, v letu 2006 pa 27,33%. Prihodki od prodaje ostalih storitev v okviru javne službe v letu 2007 so bili 34,39%, v letu 2006 pa 31,99%. Tako je skupni delež prihodkov, ki smo jih pridobili z izvajanjem javne službe predstavljal v letu 2007 - 59,54% vseh prihodkov zavoda, v letu 2006 pa 59,32%. Preostalih 40,46% prihodkov v letu 2007 smo pridobili s prodajo storitev na trgu, v letu 2006 smo na trgu pridobili 40,68% vseh prihodkov.

Program nalog za področje javnega zdravja: socialno medicinsko, epidemiološko, higiensko in zdravstveno ekološko dejavnost (nacionalni program) za leto 2007 je potrdil Zdravstveni svet v začetku leta 2007. Izvajali smo ga na podlagi pogodbe sklenjene z Ministrstvom za zdravje in o opravljenem delu polletno poročali. Na teh nalogah je dejansko delalo 12,2 strokovnih delavcev, od tega 9,5 ljudi z visoko strokovno izobrazbo. Administrativni in tehnični kader naj bi za izvedbo programa predstavljal 17% vsega priznanega kadra. Program je bil ovrednoten na 441.681,00 EUR in smo ga izvedli v celoti.

Izvajanje programa in storitev, ki jih Inštitutu za varovanje zdravja in območnim zavodom za zdravstveno varstvo financira Zavod za zdravstveno zavarovanje Republike Slovenije se je nadaljeval tudi v letu 2007, vendar smo pogodbo podpisovali z območno enoto ZZZS Murska Sobota. Pogodbeni znesek je bil 86.963,29 EUR.

Od ostale realizacije, ki planirana v točkah smo še izvajali izobraževanje iz higiene živil, ki je nadomestilo tečaje iz higienskega minimuma, nekaj pa je bilo dela v okviru programa HACCP. Obseg realizacije je odvisen od vsakokratnih potreb živilske stroke.

Upad obsega dejavnosti smo ugotovili pri izvajanju raznih projektov, ki se izvajajo v sklopu oddelka socialne medicine. Tako smo v poslovnem letu realizirali za 132.951 EUR projektov, v letu poprej smo jih realizirali za 304.624 EUR.

Večino realizacije smo v planu za to leto prikazali v točkah, njihova realizacija glede na plan 2007 in 2006 je razvidna iz naslednje tabele:

Pregled realizacije točk v primerjavi z planom in letom 2006

Enota, oddelek	LETO 2006	LETO 2007	Ind. 07/06	PLAN 2007	Real.07/ Plan07
Epidemiologija	1.321,00	-	-	-	-
Higiena prehrane	12.249,00	8.133	66,4	7.175	113,3
Zdravstvena ekologija	83.062,00	81.044	97,6	80.973	100,1
Laboratorij:					
-Bolnišnica	199.422,00	217.490	109,06	200.000	108,7
-Zdravstveni domovi	106.692,00	103.047	96,6	102.000	101,0
-Ostalo	16.630,00	17.198	103,4	17.400	98,8
-Epidemiologija	5.375,00	2.065	38,4	5.500	37,5
-Higiena prehrane	18.610,00	17.865	96,00	18.500	96,6
-Zdravstvena ekologija	72.681,00	65.879	90,64	65.900	99,9
Laboratorij skupaj	419.410,0	423.544	100,99	409.300	103,5
VSEGA SKUPAJ	516.042,00	512.721	99,36	497.448	103,1

V tabeli so prikazane storitve, ki jih fakturiramo v točkah in predstavljajo tako imenovani del »klasične realizacije«.

Čeprav smo planirali manjše število točk storitev smo v poslovnem letu skoraj dosegli realizacijo točk iz 2006, ter plan preseгли za 3,1 %. To je za zavod lep uspeh, ki zahteva od vodstva in izvajalcev storitev sistemski pristop, ter ohranjanje tega pozitivnega trenda.

Realizacija 2007 v primerjavi z planom in prejšnjim letom

Oddelek , enota	Realizacija 2006	Plan 2007	Realizacija 2007	Real .07/ real.06	Real.07/ plan 07
1.Oddelek za socialno medic.	303.141	191.954	153.697	50,7	80,1
2.Nacionalni program	441.681	441.681	441.681	100,0	100,0
3. Oddelek za higieno in epidemiologijo					
-nalezljive bolezni	130.571	123.460	123.275	94,4	99,8
-higiena prehrane	24.299	17.822	20.160	82,9	113,1
-enota za zdravstveno ekologijo	342.597	284.852	306.615	89,5	107,6
-DDD	239.138	231.597	241.112	100,8	104,1
Skupaj:	736.605	657.731	691.162	93,8	105,0
4. Oddelek za mikrobiologijo					
-sanitarna mikrobiologija	135.257	162.047	158.540	117,2	97,8
-humana mikrobiologija	629.235	609.301	635.264	100,9	104,3
Skupaj:	764.492	771.348	793.804	103,8	102,9
4. Ostali prihodki	93.478	68.398	78.499	83,9	114,7
SKUPAJ:	2.339.397	2.131.112	2.158.843	92,3	101,3

Zavod je v planu realizacije za 2007 leto planiral le dobrih 90% realizacije iz prejšnjega leta. Iz tabele izhaja, da so bile napovedi o precejšnjem padcu priložnosti za delovanje zavoda točne, saj smo z realizacijo 2.158.843 EUR dosegli le 92,3 % realizacije 2006 in za 1,3 %

presegli plan 2007. Največji padec realizacije storitev beležimo pri izvajanju projektov, 50,7%, ostali indeksi so v mejah pričakovanj, oziroma nas je pozitivno presenetilo dogajanje tekom leta v mikrobiologiji, ki beleži 3,8% rast glede predhodnega leta in pa enota za DDD, ki je presegla realizacijo za 0,8%. K temu je prav gotovo pripomogel tudi dvig cen, ki pa je bil različen glede na dogovore z partnerji, maksimalno smo cene dvignili za 2,5 %, to je za porast inflacije.

Plan smo v celoti presegli za 1,3%, manjši obseg realizacije smo dosegli na področju projektnega delovanja (20%), na ostalih področjih pa smo presegli in to so dobri obeti za letošnje leto.

Nacionalni program so v veliki večini izvajali zaposleni strokovni delavci oddelka za socialno medicino in oddelka za higieno in epidemiologijo in je glede na plan realiziran 100%, prav tako glede na leto 2006.

3.5. OCENA GOSPODARNOSTI IN UČINKOVITOSTI POSLOVANJA

Kazalniki uspešnosti poslovanja

BESEDILO	Realizacija 2006	Realizacija 2007
Gospodarnost poslovanja	101,72	99,91
Celotna gospodarnost	101,96	100,55
Odpisanost osnovnih sredstev	79,07	79,82
Dobičkonosnost prihodkov od poslovanja	1,69	0,0
Dobičkonosnost prihodkov	1,92	0,55
Delež kratkoročnega financiranja	33,80	42,23
Delež dolgoročnega financiranja	66,20	72,84
Tekoča likvidnost	1,97	2,37
Kazalniki samofinanciranja	1,96	2,68

Gospodarnost poslovanja: kazalnik 99,91 pomeni, da je zavod v segmentu poslovanja (osnovna dejavnost) prihodki od poslovanja, posloval negativno.

Celotna gospodarnost: celotni prihodki so bili večji od celotnih odhodkov v letu 2007 in je kazalnik 100,55 – pomeni, da so bili prihodki za 0,55 % večji od odhodkov.

Odpisanost osnovnih sredstev: celotna odpisanost osnovnih sredstev, tako opredmetenih, kot neopredmetenih znaša 79,82

Dobičkonosnost prihodkov iz poslovanja: ta kazalnik 0, nam pove kakšen delež razlike med prihodki in odhodki od poslovanja je v prihodkih od poslovanja.

Dobičkonosnost vseh prihodkov: predstavlja delež presežka prihodkov nad odhodki v prihodkih in znaša 0,55

Delež kratkoročnega financiranja: predstavlja kolikšen je delež kratkoročnih obveznosti do dobaviteljev in delavcev, ter države, glede na celotna sredstva zavoda in znaša 42,23

Delež dolgoročnega financiranja: predstavlja delež dolgoročnih virov sredstev v celotnih sredstvih in znaša 72,84

Tekoča likvidnost izraža razmerje med krožečimi sredstvi in kratkoročnimi obveznostmi in je 2,377.

Kazalniki samofinanciranja - ugotavljamo primernost obsega lastnih in tujih virov sredstev 2,68.

3.6. OCENA DELOVANJA SISTEMA NOTRANJEGA FINANČNEGA NADZORA

Delovanje sistema notranjega finančnega nadzora oziroma računovodske kontrole in notranjega revidiranja je urejeno v zakonskih določilih navedenih pri zakonskih predpisih v poročilu in obsega sistem finančnega poslovanja in kontrol ter notranjega in stalnega preverjanja finančnega poslovanja. Poleg tega to zajema tudi kontroliranje ter svetovanje vodstvu zavoda za izboljšanje te učinkovitosti.

Notranjega revizorja smo v letu 2007 izbrali na podlagi javnega razpisa.

Področja revidiranja za zavode v Pomurju so bila sledeča:

- plače, osebne prejemke in povračila stroškov,
- podjemne in avtorske pogodbe,
- blagajniško poslovanje,
- popis osnovnih sredstev in drobnega inventarja,
- nabavo blaga, storitev in gradenj.

Za naš zavod je bilo izbrano področje revidiranja za leto 2007 plače, osebni prejemki in povračila stroškov in nabava blaga, storitev in gradenj .

Ob koncu leta 2006 je bilo sprejeto Navodilo o pripravi zaključnega računa državnega in občinskega proračuna ter metodologije za pripravo poročila o doseženih ciljnih in rezultatih neposrednih in posrednih uporabnikov proračuna, ki zavezuje tudi naš zavod, da pripravi za poslovanje za leto 2007 samoocenitveni vprašalnik o notranjem nadzoru javnih financ, pri čemer zavod ugotavlja, kje so še kakšne pomanjkljivosti, ki bi jih bilo potrebno popraviti. Na podlagi samoocenitvenega vprašalnika bo zavod pripravil izjavo, ki je obvezna priloga poslovnega poročila, ter izsledke iz vprašalnika materializiral v planu dela za leto 2008.

Zaradi obsega dela na finančnem področju smo ugotavljali v letu 2006, da je revidiranje v času priprave zaključnega računa in poslovnega poročila neprimeren čas, zato se je za leto 2007 revidiranje opravilo v mesecu februarju.

Notranje kontrole opravljamo čez celotno leto, s tem da bi revidiranje opravili kjer je to mogoče z lastno službo, kjer pa to ni mogoče zaradi nezdržljivosti, pa z zunanjo revizijo.

3.7. KADROVSKA POLITIKA

Zaposlovanje v letu 2007

V letu 2007 je imel zavod 47 stalno zaposlenih delavcev, enega delavca za določen čas, eno delavko za nadomeščanje in eno delavko delno zaposleno (4 ure mesečno), ki opravlja dela in naloge vodje raziskovalne dejavnosti. Tekom leta smo imeli zaposlene tri pripravnike, katerih stroške krije ZZS in tudi dva javna delavca, katerih stroške delno krije Zavod za zaposlovanje RS.

V letu 2007 je bilo v zavodu opravljenih 108.460 delovnih ur. Pri tem je potrebno navesti, da je bilo poleg rednega delovnega časa v zavodu opravljenih še 2.250 nadur. Nadure so bile opravljene v mikrobiološkem laboratoriju in na enoti za DDD dejavnost zaradi zahtev pogodbenih strank in narave dela pri dezinfekciji in dezinsekciji (možno opraviti akcije le ko obrati ne delujejo – zvečer, ponoči, ob praznikih in vikendih), ter na oddelku za socialno medicino, kjer projektni način dela povzroča trenutne preobremenitve (prijava projektov, zaključna poročila, organizacija večjih aktivnosti).

Odsotnosti delavcev v letu 2006 in 2007 zaradi bolezni

Leto	Štev. zaposlenih	Število ur	Vrsta odsotnosti	
2006	51	5.803	Vse skupaj - 2006	
		1.484	Bolezni do 30 dni	V breme zavoda
		420	Nesreče pri delu do 30 dni	V breme zavoda
		64	Spremstvo bolnika	Refundacija
		3.081	Invalidnost	Refundacija
		104	Bolezni nad 30 dni	Refundacija
		158	Poškodbe izven dela do 30 dni	V breme zavoda
		80	Nesreče pri delu nad 30 dni	Refundacija
		36	Poškodbe izven dela nad 30 dni	Refundacija
		312	Nega bolnika	Refundacija
		64	Darovanje krvi	Refundacija
2007	47	5.904	Vse skupaj - 2007	
		1.519	Bolezni do 30 dni	V breme zavoda
		64	Spremstvo bolnika	Refundacija
		2.088	Invalidnost	Refundacija
		1.729	Bolezni nad 30 dni	Refundacija
		184	Poškodbe izven dela do 30 dni	V breme zavoda
		232	Nega bolnika	Refundacija
		88	Darovanje krvi	Refundacija

V letu 2007 so bili delavci odsotni zaradi bolezni skupaj 3.816 delovnih ur.

Dva delavca delata polovičen delovni čas zaradi invalidnosti druge kategorije. Tako je bilo v letu 2007 zaradi invalidnosti manjše število delovnih ur v višini 2.088 delovnih ur.

Zaradi letnega dopusta so bili delavci odsotni 12.296 delovnih ur.

Tabelarni prikaz zaposlenih delavcev za nedoločen čas po izobrazbi v letih 2006 in 2007

ZDRAVSTVENI DELAVCI

	2006	2007
Strokovna izobrazba		
zdravnik specialist	5	5
univ. dipl. inž. biolog. spec.	2	2
profesor zdravstvene vzgoje	1	1
Skupaj visoka fakultetna izob.	8	8
diplomirana medicinska sestra	3	3
dipl. sanitarni inženir	2	2
	5	5
Skupaj visoka izobrazba		
višji sanitarni inženir	8	8
Skupaj višja izobrazba	7	7
zdravstveni tehnik	8	8
laboratorijski tehnik	1	1
sanitarni tehnik	1	1
	9	9
<i>Skupaj:</i>		
Skupaj zdravstveni delavci	30	30

ZDRAVSTVENI SODELAVCI

	1	1
univ. dipl. biolog		
univ. dipl. inž. živ. tehn.	2	1
dr. med. veterine	1	1
prof. ruskega jez. in knjiž.	1	1
diplomirani ekonomist	2	-
Skupaj visoka izobrazba	7	4
veterinarski tehnik	1	1
kemijski tehnik	2	2
Skupaj srednja izobrazba	3	3
steklopihalec KV DDD	1	1
Skupaj nepopolna srednja	1	1
Skupaj zdravstveni sodelavci	11	8

ADMINISTRATIVNI DELAVCI

univ. dipl. inž. elektrotehnike	1	1
Skupaj visoka izobrazba	1	1
ekonomist	2	2
diplom. ekonomist	1	1
poslovna sekretarka	1	1
Skupaj višja izobrazba	4	4
komercialni tehnik	1	1
Skupaj srednja izobrazba	1	1
dvoletna administrativna	2	1
osnovna šola	1	1
Skupaj administrativni delavci	9	8
tehnični delavci - PKV	1	1

ZBIRNA TABELA

Zdravstveni delavci	30	30
Zdravstveni sodelavci	11	8
Administrativni delavci	9	8
Tehnični delavci	1	1
SKUPAJ VSI DELAVCI	51	47

Izobraževanja v letu 2007

V letu 2007 so se nadaljevala izobraževanja, ki smo jih začeli pred leti oz. na novo in sicer:

Izobraževanja na naslednjih strokovnih področjih:

1. podiplomski študij javnega zdravja na London School of Hygiene and Tropical medicine , London
2. Podiplomski študij na Fakulteti za zdravstvene vede – magistrski študij
3. Specialistični študij na Fakulteti za socialno delo »Duševno zdravje v skupnosti«
4. Izobraževanje na mednarodnem tečaju aerobiologije
5. Congress of Clinical Microbiology and Infections Diseases (lastni prispevek)
-računalniška tehnologija (National security day, Microsoft NT konferenca)
6. Enake možnosti in perspektive v lokalnem okolju Vlada republike Slovenije –urad za enake možnosti
7. Izobraževanje o javnem nastopanju
8. Bedjaničev simpozij - bolnišnične okužbe
9. Načrtovanje in evalvacija programov promocije zdravja IVZ
10. Posvet Kopalne vode 2007
11. Nacionalni posvet ob svetovnem dnevu hrane
12. Izobraževanje komunikacija
13. Interna izobraževanja (30) – metodologija, evalvacija, razvoj pristopov v javnem zdravju, neenakosti v zdravju, determinante zdravja, varstvo okolja....

Tekom leta je bilo zaposlenim omogočeno strokovno izpopolnjevanje na različnih seminarjih, simpozijih in ostalih oblikah izpopolnjevanja doma in v tujini. V letu 2007 so bili delavci odsotni zaradi izobraževanja skupaj 1.800 delovnih ur.

Vodstvo zavoda vedno večjo pozornost posveča povečanemu izobraževanju, saj le tako lahko zadosti vedno novim in bolj zahtevnim izzivom poslovanja. Zavedamo se, da bodo določene rutinske, tradicionalne storitve in programi dela v upadanju ali se ukinejo, pred nami pa so nova področja delovanja, ki praviloma zahtevajo visoko izobražene strokovnjake različnih smeri in predvsem permanentno izobraževanje.

Realizirana izobraževanja v letu 2007 predstavljajo 30.630,00 EUR kar je 163,00 % plana (plan za leto 2007 je bil 18.800 EUR). Plan smo krepko presegli, ker smo bili mnenja, da je ponujene priložnosti potrebno izkoristiti, kajti vlaganja v človeške vire predstavljajo tudi pomemben element uspeha, oziroma celovite kakovosti.

3.8. INVESTICIJSKA VLAGANJA

Zavod je v prejšnjih letih, glede na vire za nabavo osnovnih sredstev, vlagal precejšnji delež sredstev v posodobitev opreme. Viri za nabavo osnovnih sredstev v letu 2007 so bili amortizacija za leto 2007 in ostanek presežkov prihodkov nad odhodki iz leta 2006.

Realizacija omenjenih investicij v letu 2007 je bila 61.295,00 EUR, plan za leto 2007 pa 142.489,00 EUR.

Nabava osnovnih sredstev in investicijskega vzdrževanja v letu 2007

1. Osnovna sredstva

Zap. Št.	ODDELEK	Plan za leto 2007	Realizirano v letu 2007	%
1.	Oddelek za socialno medicino	-	-	
2.	Oddelek za higieno in epidemiolog.	22.737	13.567	59,67
3.	Oddelek za mikrobiologijo	75.752	12.136	16,02
4.	Telekomunikacijska infrastruktura	44.000	35.592	80,89
	SKUPAJ:	142.489	61.295	43,02

Plan nabave osnovnih sredstev smo dosegli le 43,02 %.

V letu 2007 smo planirali nabavo sistema za avtomatsko identifikacijo in antibiogram, vendar med letom smo se skupaj z vodjo oddelka za mikrobiologijo odločili, da nakup aparata odložimo, in se bomo najprej posvetili dokončanju postopka akreditacije, ki je tudi tako iz finančnega predvsem pa iz kadrovskega vidika precej velik zalogaj.

3.9. OCENA UČINKOV POSLOVANJA ZAVODA NA DRUGA PODROČJA

Zavod zaposluje 47 ljudi, katerim nudi dokaj stabilno in zanesljivo zaposlitev.

Vsako leto zavod omogoča študentom opravljanje obvezne prakse v okviru študija sanitarni inženirstvo ter tudi pripravništva za kader, ki ga financira MZ.

Zavod ima aktivno in prepoznavno vlogo v pomurskem prostoru, predvsem na področju promocije zdravja.

Sodelujemo in soustvarjamo Regionalni razvojni program, kamor smo uspeli uvrstiti tudi vsebine varovanja in promocije zdravja.

Okolje, predvsem prebivalci regije sprejemajo Zavod kot strokovno in svetovalno inštitucijo za zdravo življenje. To dokazuje vedno večje povpraševanje po širjenju projektov promocije zdrave prehrane in gibanja ter zdravega življenjskega sloga v lokalnih skupnostih, zainteresiranost vrtcev in šol za skupne izobraževalne aktivnosti in nenazadnje medijev, ki nas vabijo k sodelovanju.

Učinkovito sodelujemo z lokalnimi skupnostmi tudi na področju zagotavljanja varne vodopreskrbe. Številnim občinam smo pomagali tudi pri pripravi potrebne dokumentacije za sodelovanje na javnih razpisih povezanih z ustrežnejšim reševanjem vodooskrbe.

Murska Sobota, marec, 2008

Sestavili:
Mesarič Ivan
Soke Katarina

Direktorica zavoda:
Petraš Teodora

4. RAČUNOVODSKO POROČILO

4.1.BILANCA STANJA

SREDSTVA

A) Neopredmetena in opredmetena sredstva

Neopredmetena osnovna sredstva, to so predvsem računalniški programi, so se v letu 2007 povečali za 7.658 EUR . Tako znaša njihova nabavna vrednost 73.023 EUR, odpisana vrednost 50.348 EUR in sedanja vrednost 22.675 EUR.

V letu 2007 ni bilo nabave nepremičnin.

V poslovnih knjigah so knjižene naslednje nepremičnine:

-zgradbe: nabavna vrednost 341.046 EUR, odpisana vrednost 201.215 EUR in sedanja vrednost 139.831 EUR.

-zemljišča : stanje 31.12.2007 znaša 47.538 EUR..

Nabavna vrednost opreme se je v letu 2007 povečala za 53.638 EUR , tako znaša skupna nabavna vrednost 839.672 EUR. Odpisana vrednost opreme je 754.692 EUR, sedanja vrednost pa 84.980 EUR. Skupna odpisanost opreme je 89,88%, še večji odstotek odpisanosti je pri laboratorijski opremi in sicer 93,12 %. Računalniška oprema pa je 83,68 % odpisana.

Nabava drobnega inventarja v okviru osnovnih sredstev je znašala 4.816 EUR.

Tako znaša skupna nabavna vrednost drobnega inventarja 160.979 EUR, prav tako odpisana vrednost– 100 % odpis ob nabavi.

Dolgoročne finančne naložbe

To so naložbe v Skupnost zdravstvenih zavodov in se niso spremenile glede na 2006, ter znašajo 2.712 EUR.

B) Kratkoročna sredstva

Denarna sredstva v blagajni:

Na dan 31.12.2007 je bilo v glavni blagajni 464 EUR.

Denarna sredstva na podračunu pri UJP M. Sobota so na dan 31.12.2007 znašala 151.779 EUR in so v mejah nujne likvidnosti.

Kratkoročne terjatve do kupcev:

Kratkoročne terjatve do kupcev v državi so znašale 31.12.2007 - 89.805 EUR, do posrednih in neposrednih uporabnikov proračuna občin oz. države so bile 283.540 EUR. To so vse odprte terjatve, tudi še nezapadle. Same zapadle terjatve, na dan 31.12.2007 so 41.404 EUR. Od tega stečaj in prisilne poravnave 8.249 EUR in dano v izterjavo sodišču 19.216 EUR.

Uporabljene metode oziroma ukrepi izterjave:

- v letu 2007 smo nekajkrat poslali dolžnikom opomine za plačilo

- z najbolj plačilno problematičnimi partnerji smo se posebej dogovarjali o načinih plačil in jim omogočali tudi plačila na obroke in daljše valute, seznanili smo jih z dejstvom, da bomo v

primeru neporavnanih računov prisiljeni vložiti predloge za izvršbo pristojnemu organu, ki bo v sodnem postopku izterjal dolg.

- vsakemu poslovnemu partnerju smo poslali v potrditev izpis odprtih postavk na dan 31.12.2007;

- ena izmed uporabljenih in najučinkovitejših metod izterjatve pa je bila komunikacija in izterjava dolgov preko telefona.

Dani predujmi in varščine:

Na dan 31.12.2007 je bilo 123 EUR predujmov, to so preplačila dobaviteljem iz konca leta in se vrnejo v letu 2008.

Druge kratkoročne terjatve

Kratkoročne terjatve do državnih institucij, to so boleznine nad 30 dni, nega in spremstvo, invalidnost, javna dela, pripravniki, terjatve za vstopni DDV so 31.12.2007 znašale 12.861 EUR.

OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV

A) Kratkoročne obveznosti in pasivne časovne razmejitve

Kratkoročne obveznosti za predujme in varščine

Prejetih predujmov je bilo 21 EUR na račun preplačila kupcu.

Kratkoročne obveznosti do zaposlenih

Obveznosti do zaposlenih, to so obračunane plače za mesec december, katerih plačilo je zapadlo v januarju 2008 in so znašale 104.962 EUR.

Kratkoročne obveznosti do dobaviteljev

Obveznosti do dobaviteljev na dan 31.12.2007 so znašale 113.847 EUR, to so še nezapadle obveznosti, katerim rok plačila še ni zapadel. Zaenkrat nam še uspeva poravnati vse obveznosti v plačilnem roku, torej zaostalih plačil nimamo.

Obveznost za plačilo DDV za mesec december 2007 je 7.883 EUR.

B) Lastni viri in dolgoročne obveznosti

Dolgoročne rezervacije

Te rezervacije za 41.729 EUR smo tvorili še po starem zakonu o računovodstvu v letu 1999 in so namenjena za investicijska dela v mikrobiološkem laboratoriju.

Dolgoročne finančne obveznosti:

Obveznosti za neopredmetena dolgoročna sredstva in opredmetena osnovna sredstva

Obveznosti za neopredmetena dolgoročna sredstva in opredmetena osnovna sredstva so 192.416 EUR. Saldo je usklajen z ministrstvom za finance, kar dokazuje izpis stanja terjatev za sredstva, dana v upravljanje na dan 31.12.2007.

Obveznosti za dolgoročne finančne naložbe:

Obveznosti za dolgoročne finančne naložbe, to so obveznosti Skupnosti zdravstvenih zavodov na dan 31.12.2007 znašajo 2.712 EUR

Presežek prihodkov nad odhodki znaša 372.738 EUR.

Priloga k bilanci stanja:

- stanje in gibanje neopredmetenih dolgoročnih sredstev in opredmetenih osnovnih sredstev (priloga 1/A)
- stanje in gibanje dolgoročnih finančnih naložb in posojil (priloga 1/B)

4.2. IZKAZ PRIHODKOV IN ODHODKOV

Izkaz prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov je pripravljen v skladu z računovodskimi standardi in zajema celotno poslovanje zavoda.

Tabelarni prikaz prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov EUR brez centov

Besedilo	Plan 2007	Leto 2007	Leto 2006	indeks		struktura		
				R/plan-07	07/06	Plan 07	2007	2006
Prihodki od poslovanja	2.094.112	2.143.489	2.333.688	102,3	91,8	98,3	99,3	99,8
Prevrednotovalni prihodki	30.000	10.072	1.065	3,6	1.072,6	1,4	0,5	-
Finančni prihodki	4.000	2.459	2.641	61,5	93,1	0,2	0,1	0,1
Drugi prihodki	3.000	2.823	2.003	94,10	140,9	0,1	0,1	0,1
Celotni prihodki	2.131.112	2.158.843	2.339.397	101,3	92,2	100,0	100,0	100,0
Stroški blaga in storitev	709.819	740.104	805.279	104,3	91,9	33,4	34,6	35,2
Stroški dela	1.313.547	1.323.442	1.376.039	100,7	96,2	62,0	61,6	60,0
Amortizacija	75.536	69.591	71.127	92,12	97,84	3,6	3,2	3,1
Davek od dobička	-	-	7.536		22,1	-	-	0,3
Prevrednotovalni odhodki	10.000	1.038	26.077	10,4	4,0	0,5	-	1,1
Drugi stroški	10.000	10.992	8.120	109,9	135,3	0,5	0,5	0,3
Finančni odhodki	60	45	58	75,0	77,6	-	-	-
Drugi odhodki	150	1.719	133	1.146,0	1.292,5	-	0,1	-
Celotni odhodki	2.119.112	2.146.931	2.294.367	101,3	93,6	100,0	100,0	100,0
Presežek prihodkov	12.000	11.912	45.030	99,2	26,4			
Število zaposlenih		47	50					
Število mesecev poslovanja	12	12	12					

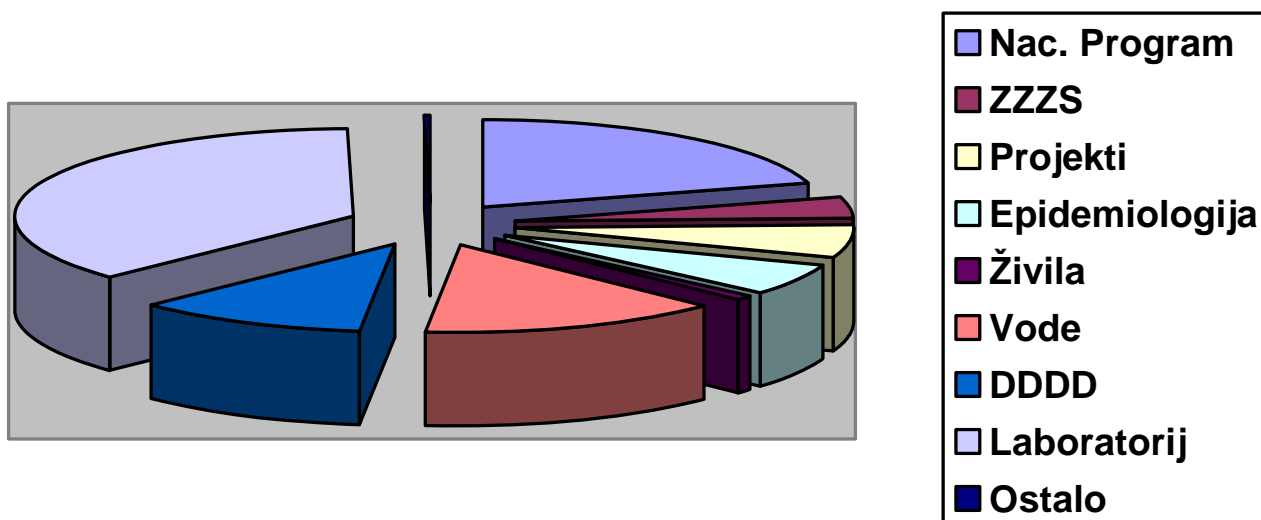
ANALIZA PRIHODKOV

CELOTNI PRIHODKI, doseženi v letu 2007, so znašali 2.158.843 EUR in so bili za 7,8 % manjši od doseženih v letu 2006 in 1,3 % večji od načrtovanih.

Prihodki iz poslovanja predstavljajo 99,3, finančni prihodki 0,1%, izredni prihodki pa 0,1, prevrednotovalni prihodki 0,5 % od vseh prihodkov.

Prihodki od poslovanja so bili doseženi z izvajanjem javne službe in tržne dejavnosti.

Vrste prihodkov

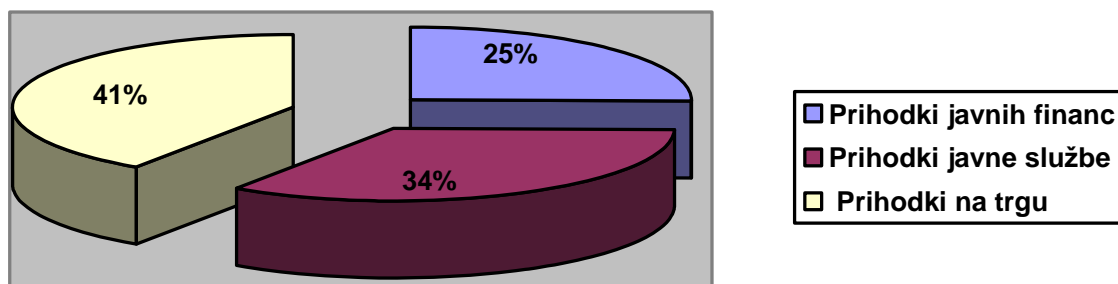
Delitev prihodkov na javno službo in trg

- Prihodki za izvajanje javne službe iz sredstev javnih financ temeljijo na sklenjeni pogodbi z Ministrstvom za zdravje RS za izvajanje nacionalnega programa. Med navedene prihodke sodijo tudi prihodki pridobljeni z javnimi razpisi ministrstev.
- Prihodki od prodaje storitev za izvajanje javne službe so:
  - a) pogodbe sklenjene z Zavodom za zdravstveno zavarovanje Slovenije za izvajanje epidemioloških nalog v Oddelku za epidemiologijo mikrobiologijo
  - b) prihodki na področju analiz pitnih vod in medicinske mikrobiologije
- Prihodki od prodaje storitev na trgu pa so preostali prihodki od poslovanja zavoda.

Razdelitev prihodkov na javno službo in trg v letu 2007

B e s e d i l o	Leto 2007	Struktura (%)
Prihodki za izvajanje javne službe	1.285.455	59,54
a: Prihodki iz sredstev javnih financ	542.996	25,15
b: Prihodki od prodaje storitev za izvajanje javne službe	742.459	34,39
Prihodki od prodaje storitev na trgu	873.388	40,46
Skupaj:	2.158.843	100,00

Delitev prihodkov na javno službo in trg

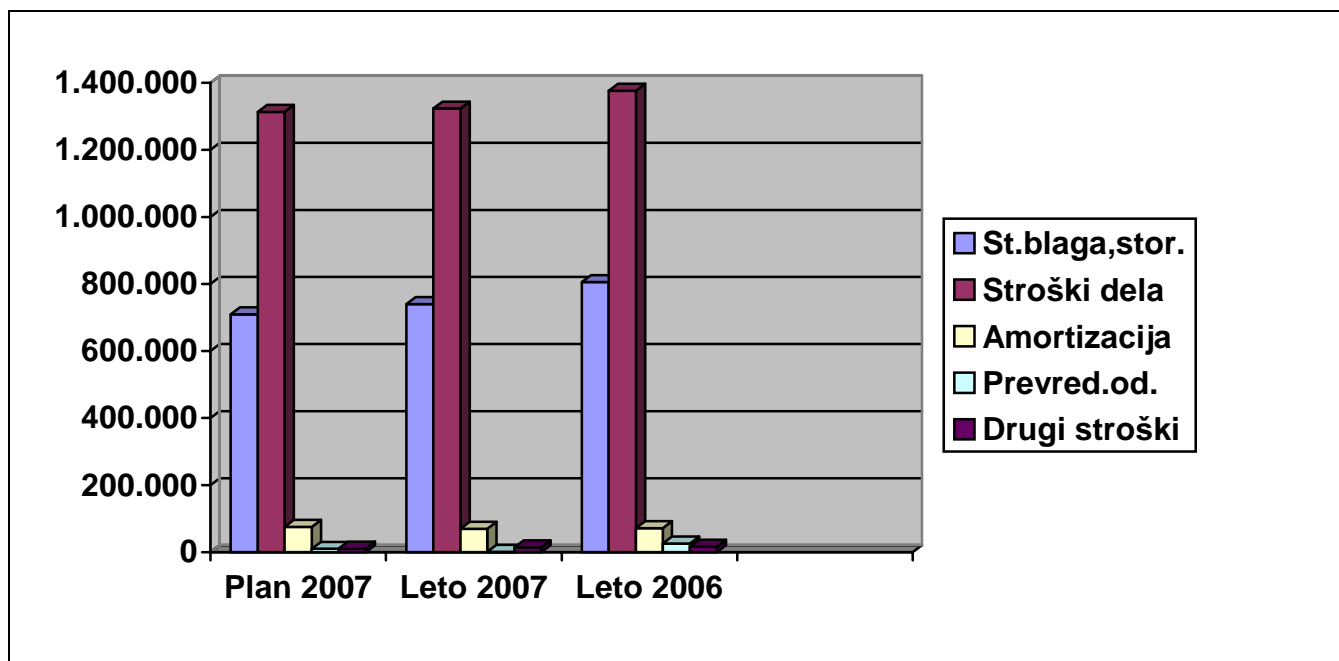
Prihodki, ki smo jih pridobili z izvajanjem javne službe so predstavljali 59,54%, prihodki pridobljeni na trgu pa 40,46 % vseh prihodkov.

Finančni prihodki in izredni prihodki so znašali 5.282 EUR in predstavljajo 0,2% delež v celotnih prihodkih, to so predvsem prejete obresti.

ANALIZA ODHODKOV

CELOTNI ODHODKI v letu 2007 so znašali 2.146.931 EUR, od tega so odhodki iz poslovanja 2.145.167 EUR, finančni in izredni odhodki pa 1.764 EUR. V primerjavi z doseženimi v preteklem letu so se celotni odhodki zmanjšali za 6,4%, v primerjavi z načrtovanimi pa so tudi za 1,3% večji.

Struktura celotnih odhodkov po vrstah v primerjavi z prejšnjim letom in planom

STROŠKI BLAGA, MATERIALA IN STORITEV

V primerjavi s planiranimi so se stroški blaga, materiala in storitev povečali za 4,3 % v primerjavi z stroški v letu 2006 pa so se zmanjšali za 8,1%, njihov delež v odhodkih pa je znašal 34,6%. Glavni nameni te porabe so prikazani v naslednji tabeli, kakor tudi primerjava s planom za leto 2007 in letom 2006.

Besedilo	Plan 2007	Leto 2007	Leto 2006	indeks	
				R- plan	07/06
Stroški materiala					
Zdravstveni material-cepiva	28.000	35.682	29.252	127,4	121,9
Laboratorijski material	128.000	141.196	130.145	110,3	108,5
DDD- material	38.000	62.586	40.285	165,0	155,4
Pomožni material	13.000	19.110	17.042	147,0	112,1
Pisarniški m.,čistila	16.000	20.003	18.611	125,0	107,5
Električna energija	21.000	21.451	19.145	102,1	112,0
Pogonsko gorivo	23.000	19.184	19.997	83,4	95,9
Kurivo za ogrevanje	18.000	13.651	17.017	75,8	80,2
Strokovna literatura	7.000	4.588	6.860	65,5	66,9
Skupaj material	292.000	337.451	298.354	115,5	113,1
Stroški storitev					
Poštna in telefonske storitev	35.500	34.785	35.086	98,0	99,1
Tekoče vzdrževanje	46.300	49.198	42.217	106,2	116,5
Investicijsko vzdrževanje	-	-	29.135		
Zavarovanja opreme, avtom.	10.300	10.508	10.203	102,0	103,0
Stroš. storitev fizičnih oseb	12.000	12.018	28.576	100,1	42,1
Laboratorijske storitve	125.000	124.506	141.925	99,6	87,7
Strok. izobraž.,služb.potov.	28.300	30.630	32.766	108,2	93,5
Komunalna, dimnikarstvo	8.900	11.925	8.763	134,0	136,0
Varovanje, čiščenje prostor.	43.300	47.027	43.006	108,60	109,3
Sejnine	2.000	4.948	508,00	247,4	974,0
Druge storitve	106.219	80.018	134.740	75,33	59,4
Skupaj storitve	417.819	402.653	506.925	96,4	79,4
Vsega skupaj	709.819	740.104	805.279	104,3	91,9

Nabave materialov so se glede na plan in predhodno leto precej povečale, kar ni v korelaciji z povečanjem realizacije. Precej so na povečane stroške materiala vplivale nabavne cene, nekaj pa so prispevale tudi posebnosti določenih skupin materialov.

Poraba zdravstvenega materiala-cepiv so se v veliki meri povečala zaradi povečanja števila storitev-cepljenj.

Poraba laboratorijskega materiala se je povečala predvsem zaradi povečanja fizičnega obsega dela na oddelku za mikrobiologijo in uvedbe sodobnejših metod dela, ki zahtevajo uporabo novih in s tem tudi v večini primerov dražjih materialov.

Na enoti za DDD je poraba materiala narasla predvsem na račun nabave materiala za fumigacijo in dezinfekcijo, ki je dražji od ostalih materialov, nekaj tudi na račun podražitev.

Omenjenih materialov nismo zajeli v planu v dovolj velikem obsegu glede na delo, ki se nam je tekom leta ponudilo.

Pomožni materiali so bili porabljeni pri izvajanju projektov, poraba je bila nekoliko višja, zaradi specifične strukture projektnih stroškov.

Celotni stroški storitev so manjši od plana, v posameznih postavkah so rahla odstopanja.

STROŠKI DELA

Prikaz stroškov dela

Besedilo	Plan 2007	Leto 2007	Leto 2006	Indeks	
				R-plan	07/06
Bruto plače	975.347	981.124	1.010.754	100,6	97,0
Bruto nadomestila	10.000	12.412	12.548	124,1	98,9
Regres za letni dopust	30.400	33.009	33.847	108,6	97,5
Malice, prevozniki stroški	70.000	71.651	74.887	102,3	95,7
Davek na izplačane plače	44.000	41.338	50.305	94,0	82,2
Prispevki od plač	158.000	159.961	163.733	101,2	97,7
Drugi stroški dela	6.000	3.794	9.038	63,2	42,0
Prostovoljno pokojnin. zavar.	19.800	20.153	20.927	10,18	96,3
Skupaj plače	1.313.547	1.323.442	1.376.039	100,7	96,1

Obračunane bruto plače so znašale v letu 2007 – 1.323.442 EUR in predstavljajo v strukturi vseh odhodkov 61,6 % ter so za 3,9 % manjše od leta 2006.

V primerjavi z planom pa so nekoliko večje 0,7% iz razloga, ker nismo v takšnem obsegu planirali pripravnikov, javnih del in nadomeščanj za leto 2007, v nasprotnem primeru bi bila sredstva za plače manjša od planiranih.

V preteklem letu je bilo izplačano 646 EUR regresa za letni dopust na delavca, skupno 33.009 EUR.

V letu 2007 je bilo izplačanih 2.283 EUR jubilejnih nagrad.

AMORTIZACIJA

Amortizacija je predstavljala 3,2 % celotnih odhodkov. Obračunana je v skladu s predpisanimi stopnjami in predpisi, ki so začeli veljati s 1.1.2007, v znesku 69.591 EUR in je bila za 2,2 % manjša kot leta 2006. Delež amortizacije, ki se nanaša na odpis opreme, ki je glede na nabavno vrednost drobnih inventar in se odpiše takoj ob nabavi, je znašal 4.820 EUR.

Finančni in drugi odhodki so znašali 1.764 EUR

DRUGI STROŠKI

Drugi stroški v znesku 10.992 EUR predstavljajo 0,5% v strukturi celotnih odhodkov. To so nadomestila za stavbna zemljišča , članski prispevki združenjem, administrativne takse, plačilo cestnin , ter ostalo.

PREVREDNOTOVALNI POSLOVNI ODHODKI

To so prevrednotovalni odhodki zaradi poročuna DDV za leto 2007 v znesku 1.038 EUR. v.

DRUGI ODHODKI

V letu 2007 so 1.719 EUR in predstavljajo 0,01% v strukturi vseh odhodkov. To so bila izplačila za preteklo obdobje, kakor tudi knjigovodske izravnave.

POSLOVNI IZID

Razlika med prihodki in odhodki izkazuje pozitivni poslovni izid – presežek prihodkov nad odhodki. Dosežen poslovni izid je bil za 77,9 % manjši od doseženega v preteklem letu in za 0,4 % manjši od planiranega zneska in je znašal 11.912 EUR. Poslovni izid iz naslova delovanja javne službe je znašal 7.092 EUR , iz naslova tržne dejavnosti pa 4.820 EUR

4.3. IZKAZ PRIHODKOV IN ODHODKOV PO NAČELU DENARNEGA TOKA (Priloga 3/A)

Podatki za izpolnitev tega izkaza se zagotavljajo v poslovnih knjigah na evidenčnih kontih prihodkov v okviru skupin 71, 72, 73 in 74 ter odhodkov v okviru skupin 40, 41 in 42. Prihodki in odhodki, izkazani v izkazu prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov ter v tem izkazu, niso neposredno primerljivi, saj veljajo pri priznavanju prihodkov in odhodkov različna pravila (načelo nastanka poslovnega dogodka oziroma načelo denarnega toka), pa tudi pravila o vrstah in členitvi prihodkov in odhodkov so različna.

V letu 2007 so bili prihodki 2.145.52 EUR in odhodki 2.139.849 EUR, torej je bil presežek odhodkov nad prihodki 5.693 EUR. Delitev na prihodke pridobljene pri izvajanju javne službe, prihodke in sredstva javnih financ, druge prihodke pri izvajanju javne službe in prihodke pridobljene od prodaje blaga in storitev na trgu, je podobna kot pri izkazu prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov, le da je upoštevano načelo nastanka poslovnega dogodka. Odhodki so bili porazdeljeni v skladu s tem odstotkom, trg – javna služba.

Priloge k izkazu prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov:

4.4. IZKAZ RAČUNA FINANČNIH TERJATEV IN NALOŽB

Za ta obrazec, v letu 2007, kakor tudi prej, ni bilo nobenih poslovnih dogodkov.
(priloga 3/A-1)

4.5. IZKAZ RAČUNA FINANCIRANJA (priloga 3/A – 2)

4.6. IZKAZ PRIHODKI IN ODHODKI PO VRSTAH DEJAVNOSTI

(priloga 3/B)

Sama delitev prihodkov na javno službo in trg je prikazana v pojasnilu k Izkazu prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov, kakor tudi struktura, oziroma odstotek (59,54 - 40,46). Odhodki, stroški blaga, materiala in storitev, kakor tudi stroški dela in amortizacija, pa so porazdeljeni na javno službo in trg z razmerjem, oziroma odstotkom, kot je v prihodkih.

4.7. PREDLOG RAZPOREDITVE UGOTOVLJENJEGA POSLOVNEGA IZIDA – PRESEŽEK PRIHODKOV NAD ODHODKI

Sredstva poslovnega izida – presežka prihodkov nad odhodki za poslovno leto 2007 se nameni za delovno uspešnost direktorice v znesku 8.088 EUR, ostalo 3.824 EUR ostane nerazporejeno.

Murska Sobota, marec, 2008

Računovodja zavoda:
Katarina Soke

Odgovorne osebe za pripravo letnega poročila:

Strokovni del:

PROGRAM JAVNEGA ZDRAVJA

Prim. mag. Branislava Belovič, dr. med., spec. socialne medicine in pediatrije

ODDELEK ZA SOCIALNO MEDICINO

Prim. mag. Branislava Belovič, dr. med., spec. socialne medicine in pediatrije

Tatjana Krajnc Nikolič, dr. med., spec. socialne medicine

ODDELEK ZA HIGIENO IN EPIDEMIOLOGIJO

Teodora Petraš, dr. med., spec. epidemiologije

Smiljana Aladič, dr. med., spec. higijene

Jožica Goričanec, dipl. sanit. ing.

Mag. Jasna Zver, dr. vet. med

Finančni računovodski del:

Katica Soke, računovodja

Ivan Mesarič, oec.

Teodora Petraš, dr. med. spec